

**Kunda sadama edasiarenduse
detailplaneeringu keskkonnamõju
strateegilise hindamise programm**

detsember 2025

Töö nimetus: Kunda sadama edasiarenduse detailplaneeringu
keskkonnamõju strateegilise hindamise programm

Töö number: 24001

Tellijä: Viru-Nigula Vallavalitsus

KSH juhtekspert: Karl Kupits

Koostajad: Karl Kupits
Tuuli Vreimann
Ally-Triin Pello (liikide ja kaitstavate alade kirjeldused)

Maves OÜ

Marja 4D Tallinn, registrikood 10097377

www.maves.ee e-post: maves@maves.ee

Ettevõte on sertifitseeritud kvaliteedijuhtimissüsteemi standardi ISO 9001:2015 alusel.

SISUKORD

1	SISSEJUHATUS.....	3
2	KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ULATUS	4
2.1	KAVANDATAV TEGEVUS JA SELLE RUUMILINE ULATUS.....	4
2.2	ALTERNATIIVID	5
2.3	KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ULATUS	6
3	EELDATAVALT MÕJUTATAVA KESKKONNA KIRJELDUS	7
3.1	PLANEERINGUALA ASUKOHT	7
3.2	MAASTIK.....	9
3.3	MÜRA	11
3.4	PINNAVESI	12
3.5	GEOLOOGIA, HÜDROGEOLOOGIA, MAASTIK.....	13
3.6	KAITSEVÄÄRTUSED	14
3.6.1	Kaitstavad alad	14
3.6.2	Kaitstavad liigid.....	16
3.7	KULTUURIVÄÄRTUSED.....	20
4	NATURA EELHINNANG	21
4.1	KAVANDATAVA TEGEVUSE MÕJUPIIRKONDA JÄÄVATE NATURA-ALADE ISELOOMUSTUS	21
4.1.1	Sirtsu loodusala	21
4.1.2	Letipea loodusala	25
4.1.3	Toolse loodusala.....	27
4.1.4	Toolse linnuala	29
4.2	TEISTE NATURA OLULISELT MÕJUTADA VÕIVATE PROJEKTIDE VÕI KAVADE KIRJELDAMINE JA ISELOOMUSTAMINE	30
4.3	TÕENÄOLISELT OLULISTE MÕJUDE PROGNOOSIMINE.....	30
4.3.1	Sirtsu loodusala	30
4.3.2	Letipea loodusala	30
4.3.3	Toolse loodusala.....	30
4.3.4	Toolse linnuala	31
4.4	EELHINDAMISE TULEMUSED.....	31
5	SEOSSED MUUDE STRATEEGILISTE DOKUMENTIDEGA	32
6	EELDATAVALT KAASNEV OLULINE KESKKONNAMÕJU.....	38
6.1	PINNAVESI, PÕHJAVESI	38
6.1.1	Kunda jõgi.....	38
6.1.2	Narva-Kunda lahe rannikuveekogum	38
6.1.3	Põhjavesi	38

6.2	VALGUS, KIIRGUS, SOOJUS, MÜRA JA VIBRATSIOON	39
6.3	MÕJU ÕHU KVALITEEDILE	39
6.4	TAIMESTIK.....	39
6.4.1	Kahkjaspunane sõrmkäpp.....	39
6.4.2	Muud taimed	41
6.5	LOOMAD.....	41
6.5.1	Merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>).....	41
6.5.2	Kodukakk.....	43
6.5.3	Kunda jões elavad liigid.....	45
6.5.4	Nahkhiirelised.....	45
6.6	KAITSTAVAD ALAD	50
6.6.1	Kunda jõe hoiuala	50
6.6.2	Toolse looduskaitseala	50
6.6.3	Letipea maastikukaitseala	51
6.7	MÕJU INIMESTE TERVISELE, VARALE JA HEAOLULE.....	51
6.8	KULTUURIVÄÄRTUSED.....	52
6.9	JÄÄTMED.....	52
6.10	KLIIMA.....	52
7	HINDAMISMETOODIKA.....	53
8	OSAPOOLED	59
9	AJAKAVA.....	60

1 SISSEJUHATUS

Keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi ka KSH) on algatatud Viru-Nigula vallavolikogu [25.05.2023 otsusega nr 98](#).

Detailplaneeringu (edaspidi ka DP) eesmärk on Kunda linnas paikneva sadama laiendamine, maa- ja merealadele ehitusõiguse määramine sadamarajatistele (sh taristule) ja -hoonetele (sh laohoonetele), kruntide moodustamine ja neile kasutamise sihtotstarbe määramine, hoonestusalade määramine, ehitiste ehituslike tingimuste määramine, sadamaakvatooriumi laiendamise ulatuse määramine, tehnovõrkude ja -rajatiste võimaliku asukoha määramine, kitsenduste, servituutide ja keskkonnakaitseliste tingimuste määramine ning juurdepääsuteede võimaliku asukoha määramine.

Keskkonnamõju strateegiline hindamine on algatatud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi ka KeHJS) § 6 lõike 1 punktide 16, 17, 17¹ alusel, mis käsitlevad sadama või maismaaga ühendatud kai püstitamist, kui see teenindab 1 350 tonni ületava veeväljasurvega aluseid, mere süvendamist alates pinnase mahust 10 000 m³ ning merepõhja tahkete ainete uputamist alates ainete mahust 10 000 m³.

Lähtuvalt Viru-Nigula vallavolikogu otsusele ei ole tegemist üldplaneeringuga määratud maakasutuse juhtotstarbe ulatusliku muutmisega. Seega kohaldub detailplaneeringu menetlus, kui detailplaneering on üldplaneeringu kohane ja viiakse läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine¹.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) programm on koostatud Artes Terrae töö nr 23126DP1 „Kunda sadama edasiarenduse detailplaneering“ põhjal.

Vastavalt KeHJS § 31¹ on keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk arvestada keskkonnakaalutlusi strateegiliste planeerimisdokumentide koostamisel ning kehtestamisel, tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitseline ning edendada säästvat arengut.

¹ [Menetluse skeemid - Planeerimine.ee](#)

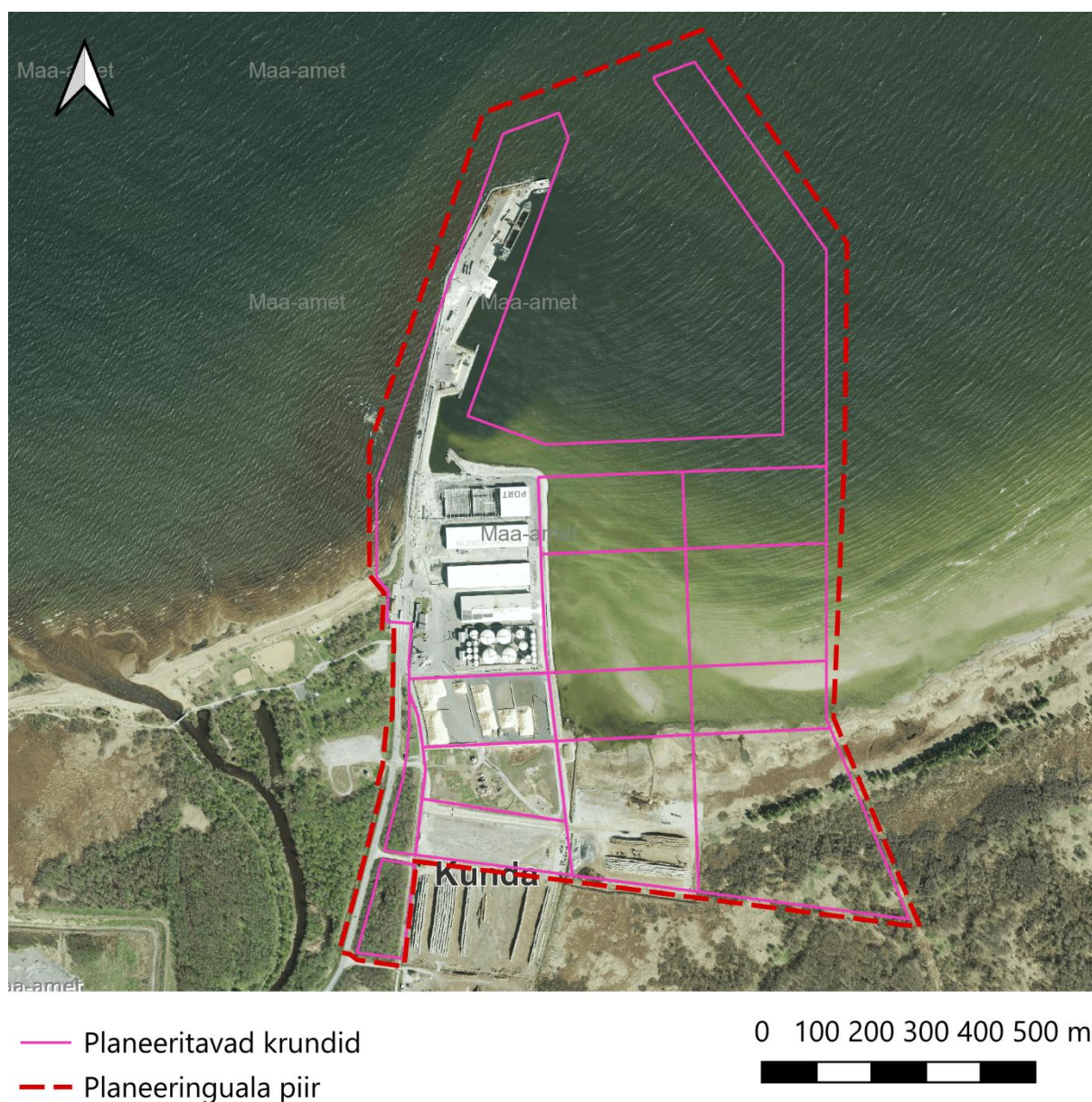
2 KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ULATUS

2.1 Kavandatav tegevus ja selle ruumiline ulatus

Sadama laiendamise vajadus tuleneb sadama suurenenud kaubakäibest ning vajadusest teenindada suuremate gabariitide ning kogukandevõimega laevu. Laevade teenindamiseks on vaja rekonstrueerida olemasolevaid kaubakaisid ning juurde ehitada uusi kaisid suuremate kogukandevõimega laevade teenindamiseks.

Sadam soovib valmistuda ka ro-ro laevade vastuvõtuks, mistõttu on vajalik vastava taristu rajamine.

Kogu planeeringuala (Joonis 1) ligikaudne pindala on 115 ha, sealhulgas veeala 67 ha ulatuses. Planeeringuga on kavandatud olemasolevad katastriüksused ümber kruntida neljateistkümneks sadama maa krundiks. Kõik krundid on kasutusel sadama teenindamiseks ning on mõeldud kinniseks territooriumiks.

Joonis 1. Detailplaneeringuala ja planeeritavate kruntide piirid. Aluskaart: Maa-amet 2024.

2.2 Alternatiivid

DP lähteseisukohad on välja töötatud arvestatud sadama vajadusi (vt pt „2.1 Kavandatav tegevus ja selle ruumiline ulatus”). Arvestades, et kavandatud on optimaalseim lahendus vajaduse rahuldamiseks (minimaalsete kuludega maksimaalne tulemus), pole põhjust käesolevas etapis kavandatavale tegevusele alternatiivseid detailplaneeringu lahendusi välja töötada. KSH käigus võib ilmnedas asjaolusid, mille tõttu tuleb DP lahendust muuta kas keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks.

2.3 Keskkonnamõju strateegilise hindamise ulatus

Arendajal ei ole hetkel kindlat teadmist millal vastu võetav DP ellu viiakse ning milliste osade kaupa. Sellises määramatuses ei näe arendaja mõistlikuna kõikide keskkonnauuringute kohest teostamist. Seetõttu jääb KSH täpsusaste strateegilisele tasandile. Kirjeldab võimalikud põhimõttelised mõjud ja annab juhised keskkonnauuringuteks projekteerimise ja võimalike keskkonnalubade (nt veeluba) taotlemise etapiks. Käesoleva KSH ülesanne on selgeks teha, kas kavandatav tegevus on põhimõtteliselt teostatav ning millised on vajalikud uuringud järgmistes etappides (nt projekteerimine).

3 EELDATAVALT MÕJUTATAVA KESKKONNA KIRJELDUS

3.1 Planeeringuala asukoht

Planeeringuala asub Lääne-Virumaal Viru-Nigula vallas Kunda linnas (Joonis 2). Alal asub töötav Kunda sadam. Planeeringuala moodustavad tootmis-, transpordi- ja elamumaa sihtotstarbega katastriüksused. Elamumaa sihtotstarbega katastriüksustel aadressidega Sadama tn 1, 2, 3 ja 4 Maa-ameti ortofotode ja aadressiandmete kaardirakenduse järgi neil aga elamuid ei asu.

Joonis 2. Planeeringuala asukoht. Aluskaart: Maa-amet 2024.

Kasutusel olev sadam saab vastu võtta laevu kogukandevõimega u 10 000 tonni ja suurimate mõõtudega 150 x 30 x 8,6 m (pikkus x laius x süvis). Sadamas võetakse olemasolevatel kaidel vastu muuhulgas puistlasti-, segalasti-, kala-, erilasti-, vedellastilaevu (tankerid). Peale laohoonete on sadamas administratiivhoone ja tehnoakeskuse hoone ning sadamas asub vedellasti terminal. Planeeringuala on varustatud elektri- ja sideliinidega. Veevarustus ja kanalisatsioon on lokaalsed.

Juurdepääs planeeringualale on lõuna suunast Uus-Sadama teelt ning Sadama teelt (mitte veokitele).

Kunda Sadama AS omab mitmeid keskkonnalubasid keskkonnakasutuseks Kunda sadamas (Tabel 1).

Tabel 1. Kunda Sadamas olevad keskkonnaload. Andmed: KOTKAS 17.11.2025.

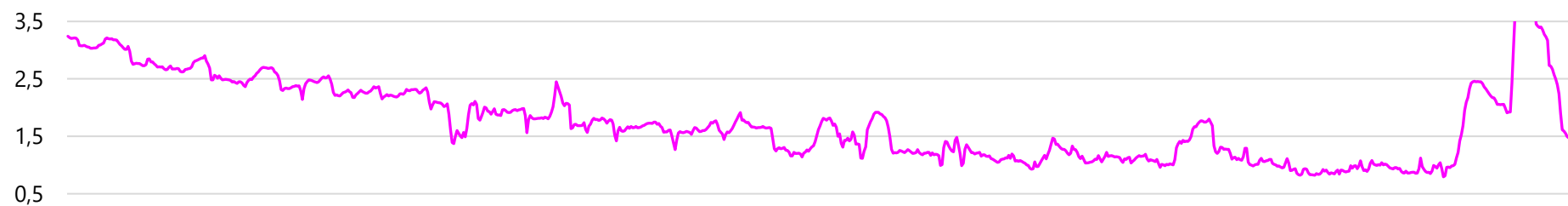
LUBA NR	KEHTIV KUNI	LOA OMANIK	LOAGA LUBATUD TEGEVUS
KL-518848	08.05.2028	Kunda Sadam AS	Laoplatsi rajamine 90301:001:0106 (Lodu) ja 90301:001:0593 (Roostiku) katastriüksustele
KL-509480	01.12.2035	Kunda Sadam AS	Laoplatsi ja uue sissesõidutee rajamine 90301:001:0590 (Sadama tee 16) , 90301:001:0591 (Idakalda tee L1) ja 90301:001:0592 (Sadama tee 14a) katastriüksustel
L.VV/328935	30.03.2027	Kunda Sadam AS	Vee erikasutus, Kunda sadama süvendamine, kaadamine ja veekogusse tahkete ainete paigutamine.
L.VV/328900	Tähtajatu	Kunda Sadam AS	Ohtlike ainete ja tuulega lenduvate puistekaupade lastimine ja lossimine Kunda sadamas mahus ca 2 390 000 t aastas.
L.VV/324984	Tähtajatu	Kunda Sadam AS	Heitvee ja sadamevee juhtimine suublasse
L.ÕV.LV-184260	Tähtajatu	Wibax Tank AS	Vee erikasutus (Baltic Tank AS vedellasti terminal); Saasteainete viimine paiksest heiteallikast välisõhku (Baltic Tank AS vedellasti terminal);

Planeeringuala külgneb läänes üldkasutatav maa sihtotstarbega katastriüksusest, millel asub Kunda rand ning ärimaa ja maatulundusmaa sihtotstarbega katastriüksusest. Lõuna- ja läänesuunas piirneb planeeringuala tootmismaa sihtotstarbega katastriüksusega. Lõunas asuvad Sadama tee 14, Sadama tee 4 ja Sadama tee 4a katastriüksused on kasutusel laoplatsidena. Lähimad elamud jäävad 270 m kaugusele Sadama tee äärde.

3.2 Maastik

DP positsioonide 13 ja 14 alal on praegu mets. Positsioonist 14 lõunasse, Sadama tee äärde jäävad elamud. Reljeefis on elamualad positsioonidest 14 ja 13 kõrgemal. Maapind langeb mere suunas (Joonis 3).

Sademevesi, mis ei imbu pinnasesse kogutakse Sadama teega paralleelselt kulgevasse kraavi. Kraav kulgeb positsioonile 14, kust vesi juhitakse Uus-Sadama tee alt läbi Kunda jõkke.

Joonis 3 Sadamast lõunasse jääva maapinna reljeef

3.3 Mürä

Kunda linnale on koostatud välisõhu mürakaart². Seletuskirjas on toodud järgmised järeldused:

Peamisteks Kunda linna välisõhus leviva müra probleemkohtadeks võib lugeda kõrget liikluse müra taset raskeliikluse kasutatavate teede ääres asukohtades, kus elu- või muud müratundlikud hooned paiknevad tee vahetus läheduses. Teiseks probleemkohaks on, tulenevalt linnas paiknevate tööstusettevõtete, puiduterminalide ja sadama töörežiimist, öine tööstusmüra tase.

Mürasituatsiooni on võimalik muuta ja parandada nii linna arengusuundumisi tervikuna mõjutavate planeeringuprotsesside näol kui erinevate üksikprojektide kavandamisel.

Müra mõju leevendamiseks on koostatud müra vähendamise tegevuskava³. Sadamat puudutavas osas on toodud järgmised meetmed:

- 1. Öise laadimistegevuse piiramine: Laadimistegevuse puhul otsustasandajate kasutamise vältimine tööpäeviti öhtusel ja öisel ajal ning puhkepäevadel kogu päeva.*
- 2. Põlgiitade hoidmine: Puiduterminali lähimate elamute poolsele piirile põlgiitade hoidmine võimalikult regulaarselt, mis toimivad müratõkkena.*
- 3. Müratõkked: Vajadusel lokaalsed müratõkked või tootmist ümbritsevad müratõkked.*
- 4. Kunda sadamale lähimate elamualade ostmise: Kunda sadamale lähimate müratundlike elamualade ostmise ja nende muutmise tootmisaladeks.*
- 5. Tehnoloogia ja töökorralduse muutmine: Kasutatava tehnoloogia valik või muutmine ja tegevuse ajaline piiramine, et vähendada müraemissioone.*

Kaldkirjas toodud meetmed on juba rakendatud.

² [Lind, S., Antons, P., Beikulis, O., Saidla, M.-E., Puusepp, K. 2018. Kunda linna välisõhu mürakaart. Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ](#)

³ [Lind, S., Antons, P., Saks, A. 2020. Kunda linna müra vähendamise tegevuskava. Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ](#)

3.4 Pinnavesi

Kunda sadam ja Kunda kaadamisala asuvad Kunda lahes. Kunda laht kuulub rannikuveekogumi Narva-Kunda lahe rannikuvesi (EE_1) koosseisu. Kogumi koondseisund 2022. aasta kogumite vahehindangu⁴ järgi oli halb. 2022. aasta seireandmete järgi loeti kogumi keemiline seisund halvaks ja ökoloogiline seisund kesiseks. Keemilise seisundi halva põhjusena on välja toodud Hg kalas ja benso(g,h,i)perüleen vees (MAC) ning varasemalt on probleemiks olnud TBT settes. Kesise ökoloogilise seisundi põhjusena on välja toodud eutrofeerumine ja looduslik põhjus. Ökoloogilise seisundi mitte head elemendid 2022. aasta seire andmete järgi olid MAFÜ, näitaja Chl a, põisadru sügavuslevik, mitmeaastaste liikide %, P-üld (seireaasta keskmine) ja Secchi.

Planeeringualast läänes voolab Kunda jõgi, Kunda_3 kogum (1072900_3), mille, koondseisund 2022. aasta vahehindangu järgi oli halb, seda halva keemilise ja kesise ökoloogilise seisundi tõttu. Halva keemilise seisundi põhjuseks oli varasemast aastast benso(a)püreeni sisaldus vees (2021), bromodifenüüleetrite summa ja Hg elustikus (2021). Ökoloogilise kesise seisundiklassi põhjuseks olid varasematest aastatest paisud, IMG Energy paisud, Kunda mõisa pais, kalastiku võrdlustingimused tõttu.

Kunda jõgi kuulub kogu ulatuses lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse⁵

Vastavalt [Maa-ameti üleujutusosalade kaardirakendusele](#) asub detailplaneeringuala maismaaosa ranniku üleujutusala riskipiirkonnas. Esinemistõenäosusega üks kord 10 aasta jooksul on üleujutuse absoluutkõrguseks märgitud DP alal 1,57 m ning esinemistõenäosusega kord 1000 aasta jooksul 2,14 m.

Vastavalt Kunda linna üldplaneeringule⁶ on detailplaneeringuala määratletud sadama ja sadama arendusalana. Veeseaduse § 118 lg 5 punkti 1 järgi Kunda sadamal veekaitsevööndit ei ole. Looduskaitseaduse § 38 lg 5 p 2 alusel ei laiene konkreetse ranna ehituskeeld sadamaehitisele ja veeliiklusrajatisele.

⁴ [Eek, L., Kovtun-Kante, A., 2023. Eesti pinnaveekogumite seisundi 2022. aasta ajakohastatud vahehindang. Keskkonnaagentuur](#)

⁵ [Keskkonnaministri 15.06.2004 määrus nr 73. Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu](#)

⁶ [Kehtivad üldplaneeringud – Viru-Nigula vald](#)

Keskkonnaamet on seisukohal⁷, et LKS § 38 lg 5 p 2 nimetatud sadamaehitisteks on sadama sihtotstarbeliseks kasutamiseks vajalikud ehitised. Millele võib tagasihoidlikus mahus lisanduda ka sadama toimimist toetavaid funktsioone (toitlustus, esmatarbekauba müük, jms merelt tulijaile) või ehitisi. Muude sadama territooriumile või lähiümbrusesse kavandatavate ehitiste ehitamine eeldab ehituskeeluvööndi vähendamist.

Sadama ja sadamaehitise definitsioon on antud sadamaseaduses, mille § 2 lg 1 kohaselt on sadam veesõidukite sildumiseks kohandatud ja sadamateenuse osutamiseks kasutatav maa- ja veeala ning seal asuvad sadama sihtotstarbeliseks kasutamiseks vajalikud ehitised. Sadamateenusteks on SadS § 3 lg 1 alusel järgmised sadamas teostatavad tegevused: veesõiduki sildumise võimaldamine, veesõiduki lastimine ja lossimine, reisijate laevale mineku ja laevalt tuleku korraldamine, veeliikluse korraldamine akvatooriumil ja sissesõiduteel, veesõidukite pukseerimine ja jäämurdmine akvatooriumil, veesõiduki punkerdamine ning laevajäätmete vastuvõtmine.

3.5 Geoloogia, hüdrogeoloogia, maastik

Vastavalt Maa-ameti maardlate rakendusele jääb detailplaneeringu alale Kunda lahe liivalasundi leviala. See on geoloogilise kaardistamise või maavarade otsingu käigus väljaeraldatud liivalasundi ala, mis ei ole registreeritud maavarade registris ja mille kvaliteet ja kvantiteet lubab eeldada maavaravaru olemasolu.

Planeeringualale maardlaid ei jää. Lähim maardla on Kunda savimaardla, mille 1. plokile on väljastatud keskkonnaluba nr [KMIN-065](#).

Akvatooriumis lamab sette- (saviliivmuda) ja täitepinnase (killustik) all aluspõhja esimene kiht - sinisavi. Sinisavi pealispind jääb absoluutkõrgusele -11 m.⁸ Tegemist on süvendatud alaga. Aluspõhja pealispinna looduslik kõrgus jääb vahemikku 0 m abs (rannajoonel) kuni -10 m abs (akvatooriumi põhjapiiril). Sinisavi paksus on mitukümmend meetrit.

Sinisavi on veepide. Maismaal selle peal lasuvas kvaternaari kihis (mõne meetri paksune) määrab põhjaveetasel ilmselt mereveetase.

⁷ Keskkonnaameti 13.02.2025 kiri nr 6-2/25/818-2

⁸ Helm, A. 2000. Kunda sadama kain nr 4 ehitus. L-elementide süvendi geoloogiline uurimine. Rakendusgeodeesia ja Ehitusgeoloogia Inseneribüroo OÜ.

Eesti Looduse infosüsteemi andmetel jääb suurkaevu (registrikood [PRK0002756](#)) asukoha aadressiga Sadama tn 6, Kunda linn, sanitaarkaitseala (50 m) osaliselt planeeringualale.

3.6 Kaitseväärtused

Antud peatükis käsitletakse EELIS andmebaasi kantud kaitsealuste liikide kasvukohti ja elupaiku. Sadama akvatooriumis, sissesõiduteel ega kaadamisalal EELIS andmebaasi järgi kaitsealuste liikide kasvukohti ega elupaiku ei ole ning need ei kattu ka ühegi kaitsealaga.

3.6.1 Kaitstavad alad

Planeeringualast 1 km kaugusele jäävad (Joonis 4):

- **Kunda jõe hoiuala** ([KLO2000063](#)). Kaitse-eesmärk⁹ on elupaigatüübi jõgede ja ojade (3260) kaitse ning hariliku võldase (*Cottus gobio*), hariliku hingi (*Cobitis taenia*), lõhe (*Salmo salar*) ja paksuseinalise jõekarbi (*Unio crassus*) elupaikade kaitse.
- **Kunda merikotka püsielupaik** ([KLO3001739](#)).

Planeeringualast 2 km raadiusesse jäävad järgnevad kaitsealad (Joonis 4):

- **Toolse looduskaitseala** ([KLO1000180](#)). Kaitse-eesmärk¹⁰ on:
 - Kirde-Eestis ainulaadse soovikutammiku, väärtuslike metsakoosluste, merelinnustikule olulise puhke- ja toitumisala ning kaitsealuste liikide kaitse;
 - EÜ nõukogu direktiivis 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta nimetatud rändlinnuliikide - soopardi ehk pahlsaba-pardi (*Anas acuta*), rääkspardi (*Anas strepera*), suur-laukhane (*Anser albifrons*), hallhane ehk roohane (*Anser anser*), rabahane (*Anser fabalis*), külmnökk-luige (*Cygnus olor*) kaitse;
 - EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - väikesaarte ning laidude (1620), jõgede ja ojade (3260), vanade looduspõõsade (9010*), rusukallete ja jäärakute metsade (pangametsade) (9180*) ning II lisa liigi vasakkeermese pisiteo (*Vertigo angustior*) elupaiga kaitse.
- **Letipea maastikukaitseala** ([KLO1000516](#)). Kaitse-eesmärgid¹¹ on:

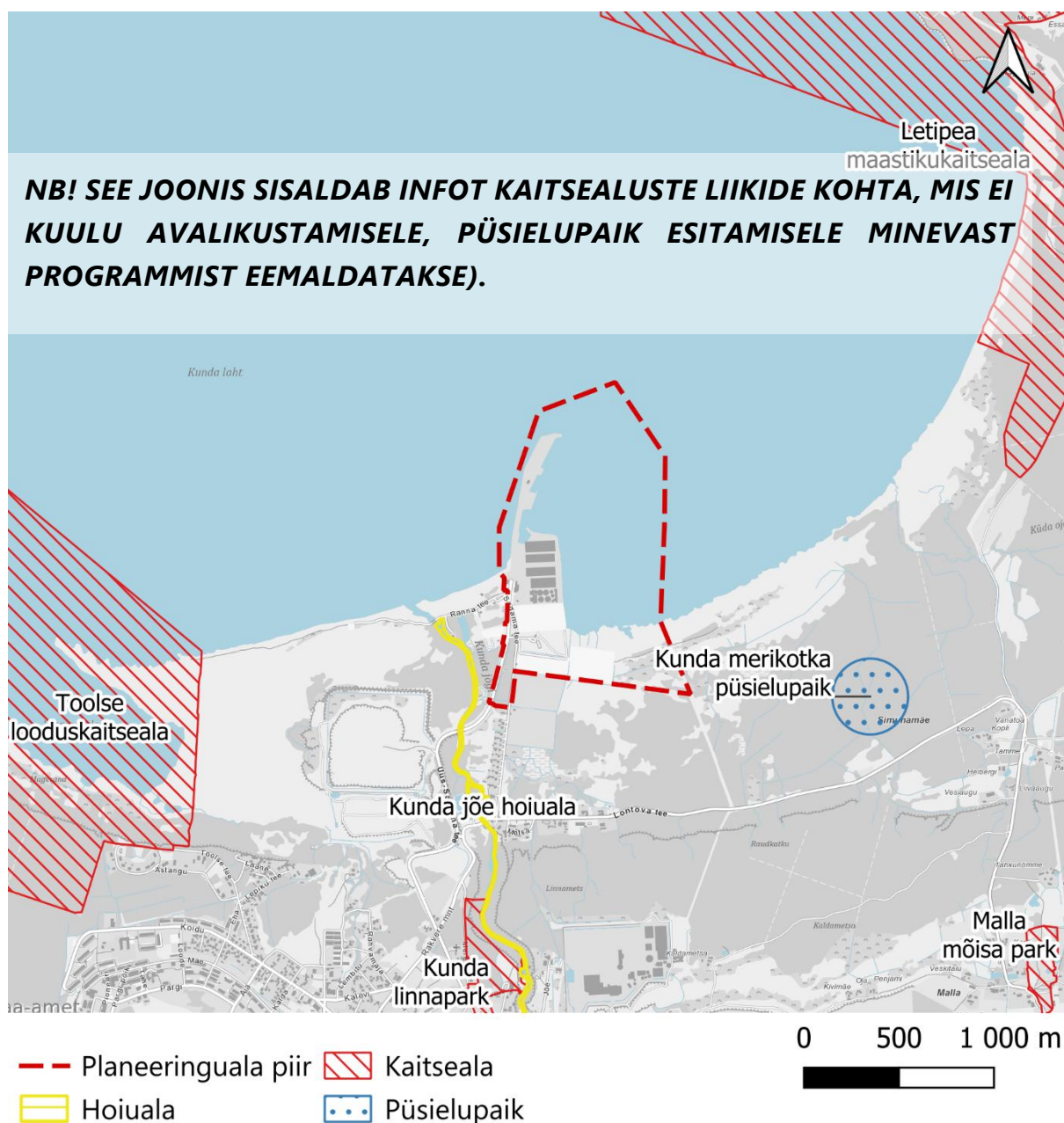
⁹ [Vabariigi Valitsuse 15.09.2005 määrus nr 237 Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne-Viru maakonnas](#)

¹⁰ [Vabariigi Valitsuse 06.06.2005 määrus nr 117. Toolse looduskaitseala kaitse-eeskiri.](#)

¹¹ [Vabariigi Valitsuse 14.12.2017 määrus nr 180 „Letipea maastikukaitseala kaitse-eeskiri“](#)

- Põhja-Eesti rannikule iseloomulikud maastikud ja rannaniidukooslused, olulised lindude rändepeatatus- ja pesitsuspaigad ning kaitsealused liigid;
- Elupaigatüübid veealused liivamadalad (1110), laiad madalad lahed (1160), vanad loodusmetsad (9010*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*);
- kaitstavad looduse üksikobjektid Ehalkivi ([KLO4000487](#)) ja Tagaküla Suurkivi ([KLO4000488](#)).

Natura alasid on käsitletud peatükis „4 Natura eelhindang“.

Joonis 4. Piirkonnas asuvad kaitsealad, hoiualad ja püsielupaigad. Aluskaart: Maa-amet 2024, andmed EELIS.

3.6.2 Kaitstavad liigid

Planeeringualast ligi 450 meetri kaugusele jääb I kategooria kaitsealuse linnu merikotka (*Haliaeetus albicilla*) leiukoht ([KLO9127695](#)) ja püsielupaik ([KLO3001739](#)).

Kunda jõe ([VEE1072900](#)) suudmes on järgmiste liikide elupaigad:

eestikeelne nimi	ladinakeelne nimi	KKR kood	kaitsekategooria
paksukojaline jõekarp	Unio crassus	KLO9201755	II

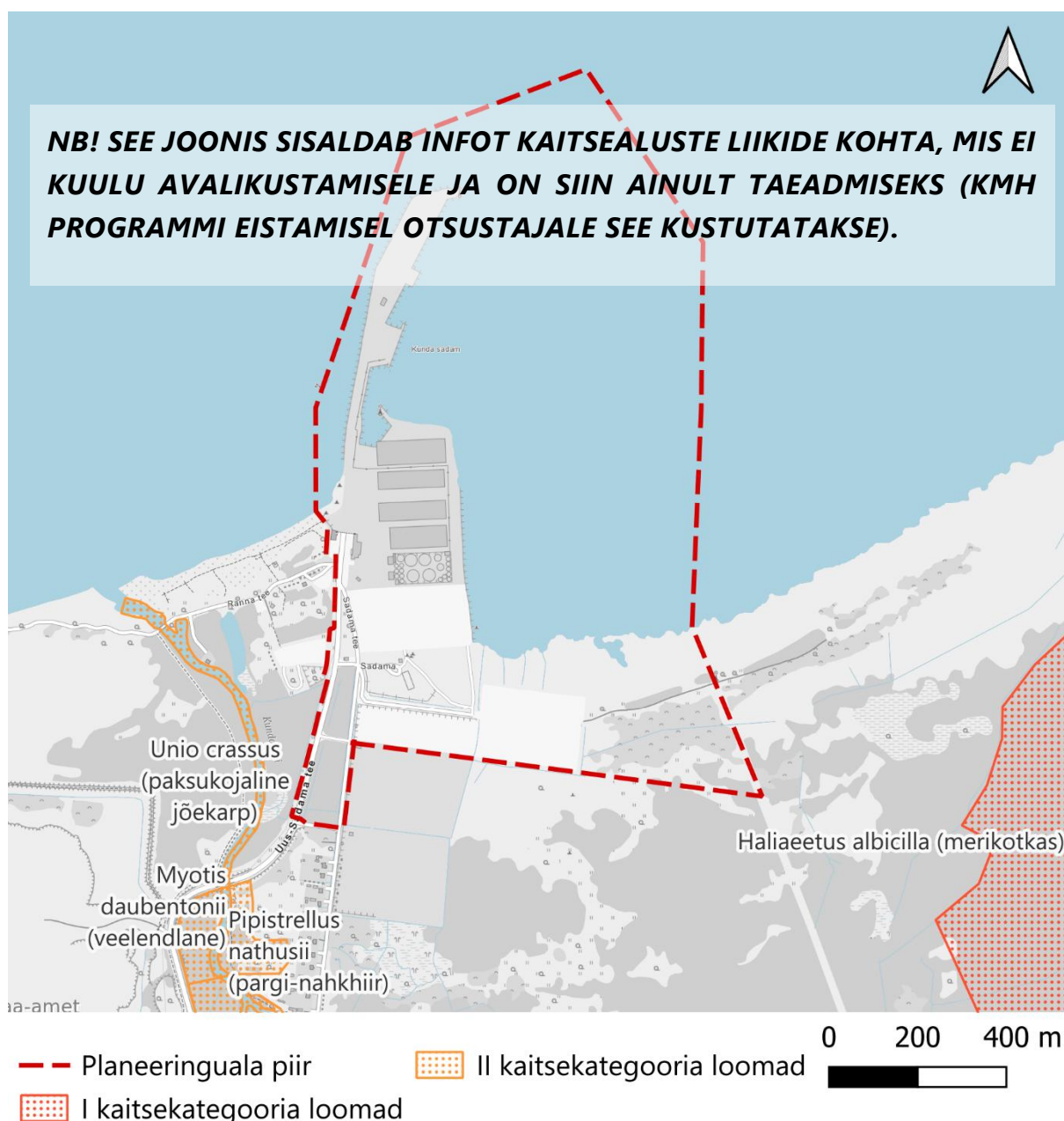
eestikeelne nimi	ladinakeelne nimi	KKR kood	kaitsekategooria
euroopa harjus	Thymallus thymallus	KLO9102042	III
hink	Cobitis taenia	KLO9102613	III
võldas	Cottus gobio	KLO9120947 KLO9102614	III

Kunda jõe ([VEE1072900](#)) kallastel on järgmiste liikide elupaigad:

eestikeelne nimi	ladinakeelne nimi	KKR kood	kaitsekattegoria	kaugus DP alast m
veelendlane	Myotis daubentonii	KLO9124249	II	175
pargi-nahkhiir	Pipistrellus nathusii	KLO9124225	II	375
kääbus-nahkhiir	Pipistrellus pipistrellus	KLO9113022	II	615
veelendlane	Myotis daubentonii	KLO9113008	II	615
põhja-nahkhiir	Eptesicus nilssonii	KLO9112986	II	615
pargi-nahkhiir	Pipistrellus nathusii	KLO9113019	II	615

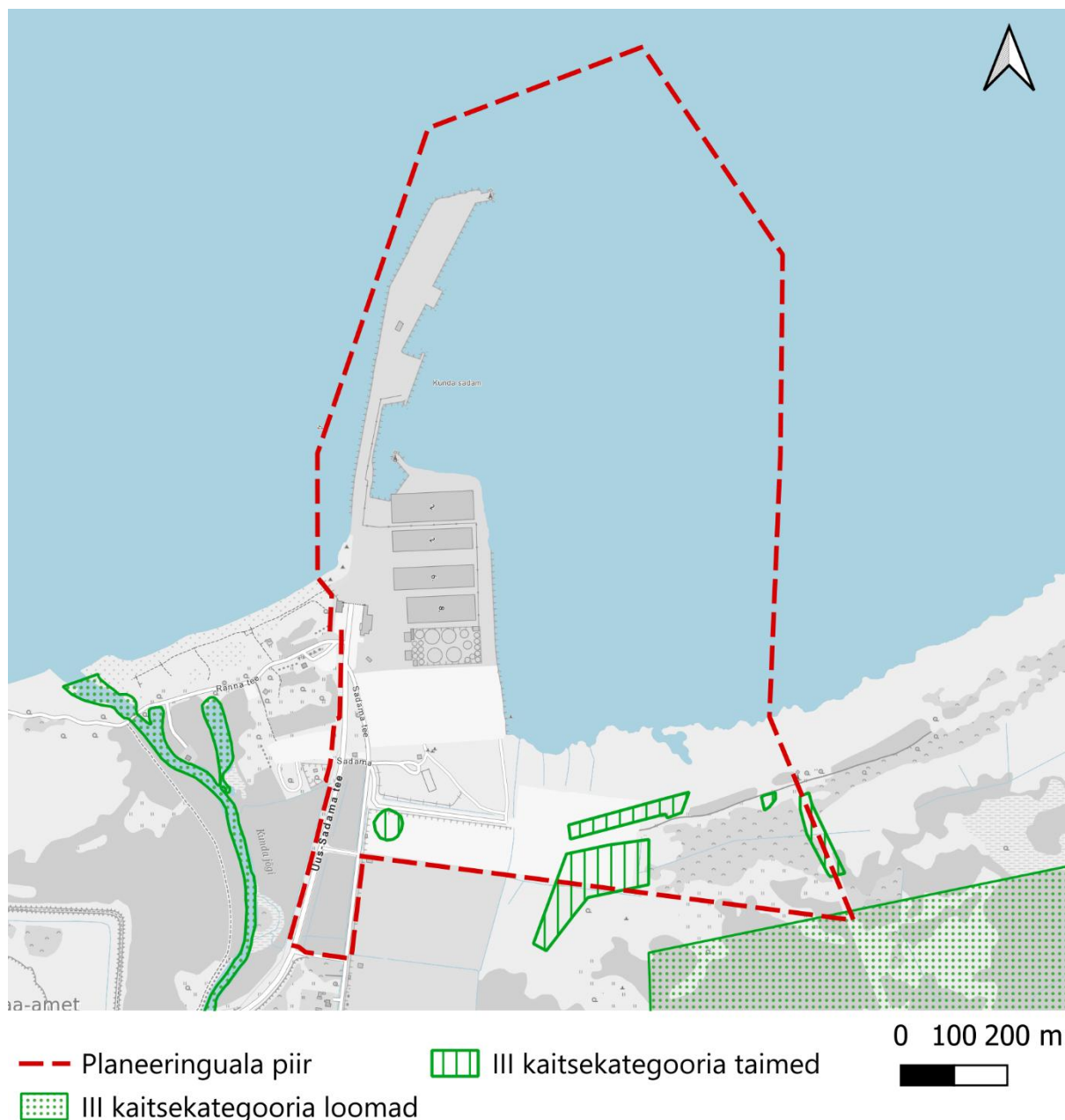
Planeeringuala lõunaossa jääb III kategooria kaitsealuse taime kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*) viis kasvukohta ([KLO9335130](#), [KLO9335129](#), [KLO9335128](#), [KLO9335126](#), [KLO9335127](#)). Planeeringuala kagunurka, osaliselt alale jääb III kategooria kaitsealuse linu kodukakk (*Strix aluco*) elupaik ([KLO9128564](#)).

Esimese ja teise kaitsekategooria liikide elupaikade asukohad on toodud alloleval joonisel (Joonis 5).

Joonis 5. Planeeringualal ja selle läheduses olevad I ja II kategooria kaitsealuste liikide elupaigad. Aluskaart Maa-amet 2024, andmed EELIS 2024.

Keskkonnaregistri kohaselt leidub planeeringualal III kaitsekategooria liike. Info pärineb aastast 2014. Keskkonnaregistri kohane info on toodud alloleval joonisel (Joonis 6). Selle aja jooksul on sadama ala laiendatud ka kaitstavate liikide kohale, mistõttu neid seal ei eksisteeri.

Joonis 6. Planeeringualal ja selle läheduses olevad III kategooria kaitsealuste liikide kasvukohad ja elupaigad vastavalt EELIS andmetele.. Aluskaart: Maa-amet 2024, andmed EELIS.

Aastal 2023 viidi läbi inventuur¹², millega leiti üksnes kolm kahkjaspunase sõrmkäpa isendit. Neid ei peetud elujõulisteks elupaikadeks. Uuringus järeldati, et lisaks sadama laienemisest põhjustatud muutusele on piirkonna elupaik ka looduslikus muutumise protsessis. Põhjuseks peetakse tsemenditolmu mõju lakkamist (muutis peamiselt

¹² Eha, K., 2023. Kunda sadama teatava osa rohttaimestiku inventuur. Pihamaa OÜ

pinnase pH-d). Sadama laiendustööde ajaks võib olla välja kujunenud ka praegusega võrreldes teine elupaik.

3.7 Kultuuriväärtused

Vastavalt [Maa- ameti kohapärimuse kaardirakendusele](#) asub planeeringualal ehitismälestis Kunda tule torn ([15700](#)) ning enam kui 500 m kaugusele detailplaneeringu alast kaks hävinud pärandkultuuriobjekti Lontova poolmõis ([903:MOA:003](#)) ja Tellisetehas ([903:SAT:001](#)).

Detailplaneeringu ja KSH algatamise otsuse järgi asub Kunda sadamast idas väljaspool planeeringuala asuvad meres ([koordinaatidel 6601145.79, 645008.21 ja 6601038.59, 645304.83](#)) kaks laevajäänust, mida ei ole seni uuritud ja mis hinnanguliselt pärinevad 19. sajandist.

4 NATURA EELHINNANG

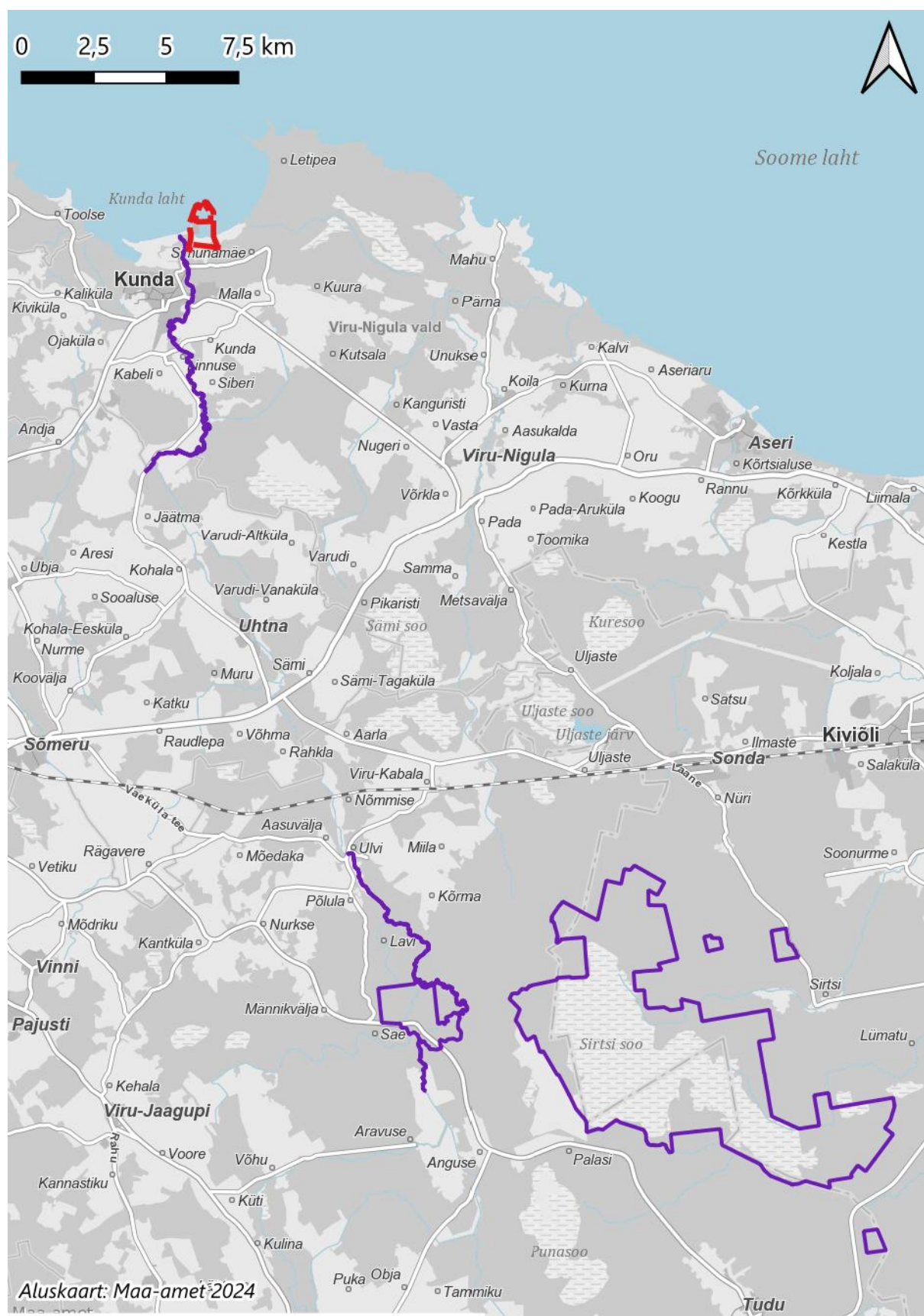
Kavandatavat tegevust on kirjeldatud peatükis 2 „Keskkonnamõju strateegilise hindamise ulatus“.

4.1 Kavandatava tegevuse mõjupiirkonda jäävate Natura-alade iseloomustus

4.1.1 Sirtsu loodusala

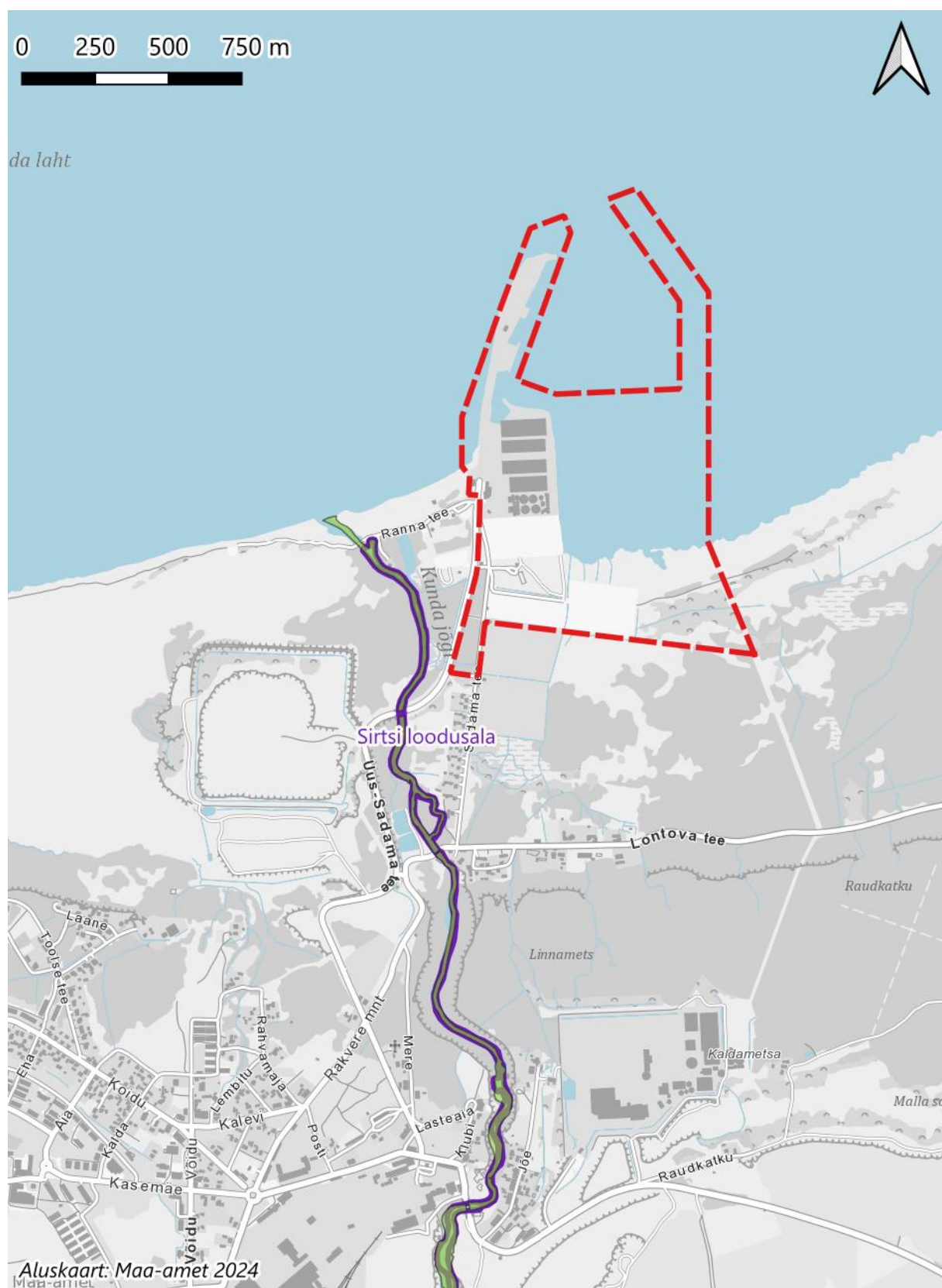
Sirtsu loodusala ([RAH0000540](#)) asub 70 m kaugusel planeeringualast läänes ja kattub sisuliselt Kunda jõega (mitte küll selle terves ulatuses). Sirtsu loodusala kaitseesmärkideks on I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid: huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad (3260), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodushammastad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0). II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on tiigilendlane (*Myotis dasycneme*), harilik lendorav (*Pteromys volans**), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*), väike-punalamesklane (*Cucujus cinnaberinus*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*) ja männisinlane (*Boros schneideri*).

Loodusala on jaotatud mitmeks lahustükiks (Joonis 7)

Joonis 7 Sirtsu loodusala lahustükid

Kavandatava tegevusega on teoreetilises seoses üksnes Kunda jõe suudmeala, milles kaitstakse elupaika jõed ja ojad (3260) (Joonis 8). Kavandatava tegevuse läheuduses on teada käsitiivaliste elupaiku (3.6.2 Kaitstavad liigid). Samas tiigilendlast selles piirkonnas registreeritud ei ole.

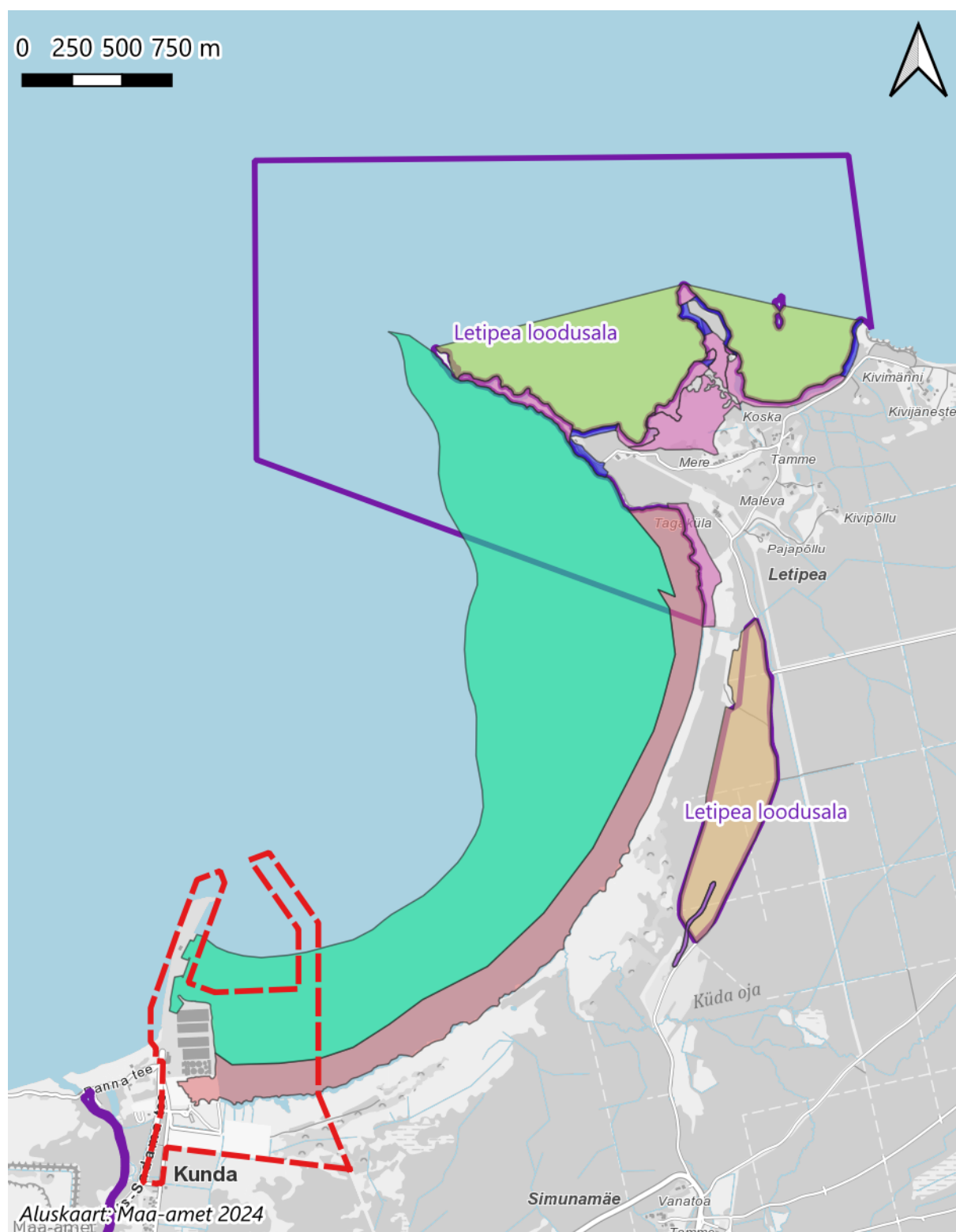

- Laiendatud sadamaala Natura alal kaitstavad elupaigatüübid:
- Natura loodusala 3260

Joonis 8 Sirtsiloodusala ja kaitstavad elupaigatüübid vastavalt EELIS-ale

4.1.2 Letipea loodusala

Letipea loodusala ([RAH0000652](#)) maismaaosa asub planeeringualast 1,7 km ja mereosa 1,8 km kaugusel (Joonis 9). Letipea loodusala kaitse-eesmärkideks on: I lisa nimetatud kaitstavad elupaigatüübid veealused liivamadalad (1110), liivased ja mudased pagurannad (1140), laiad madalad lähed (1160), metsastunud luited (2180) ja luidetevahelised niisked nõod (2190), vanad loodusmetsad (*9010) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080).

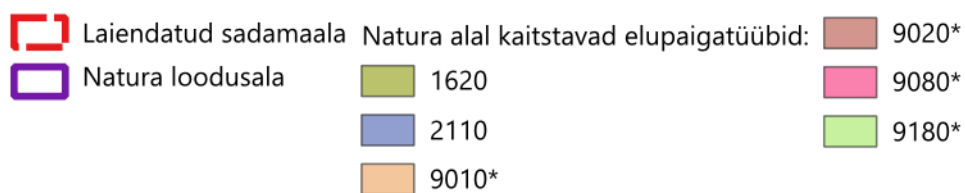
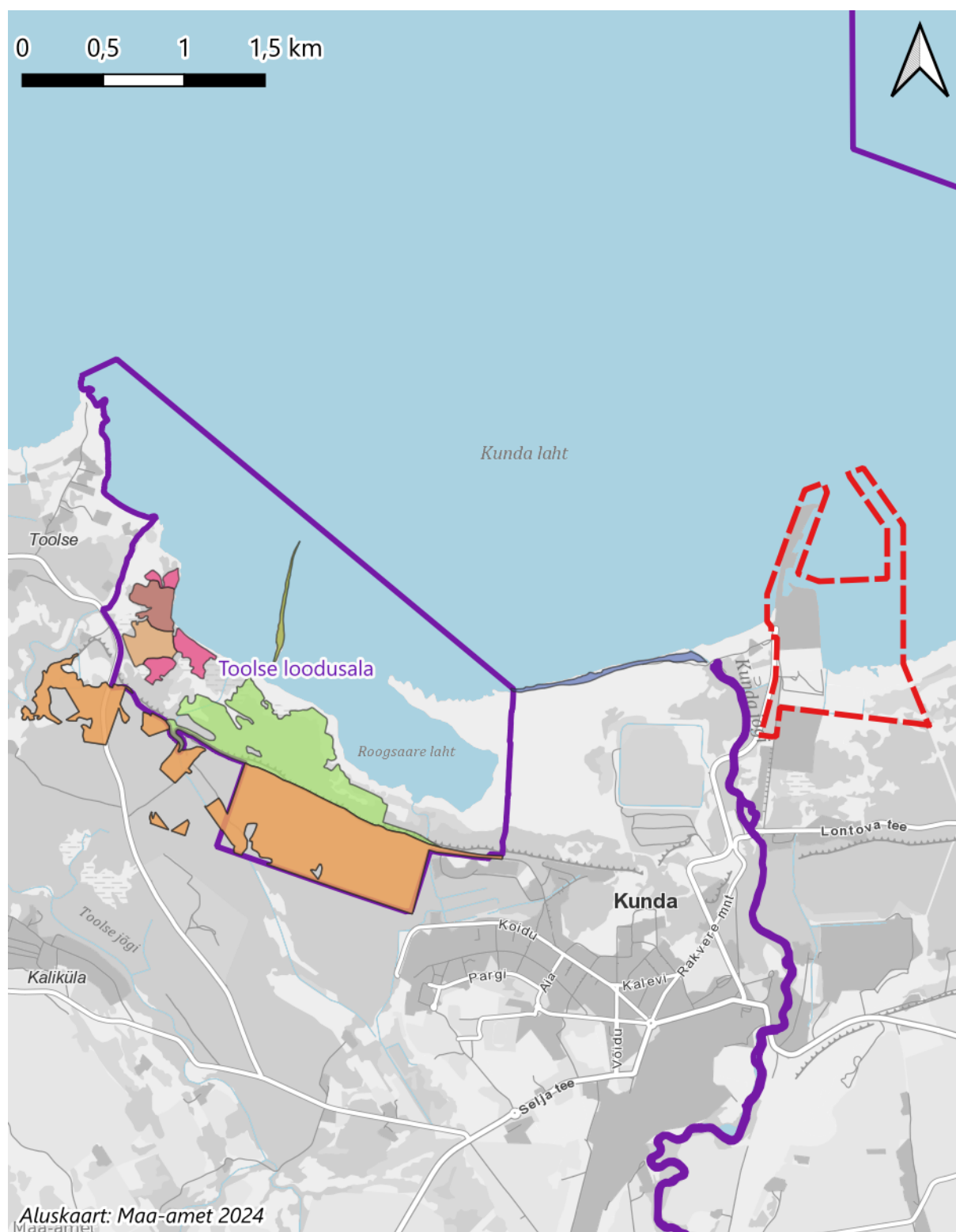

- Laiendatud sadamaala
- Natura loodusala
- Natura alal kaitstavad elupaigatüübid:
1110	1210
1140	1630*
1160	2180
	2190

Joonis 9 Letipea loodusala ja kaitstavad elupaigatüübid vastavalt EELIS-ile

4.1.3 Toolse loodusala

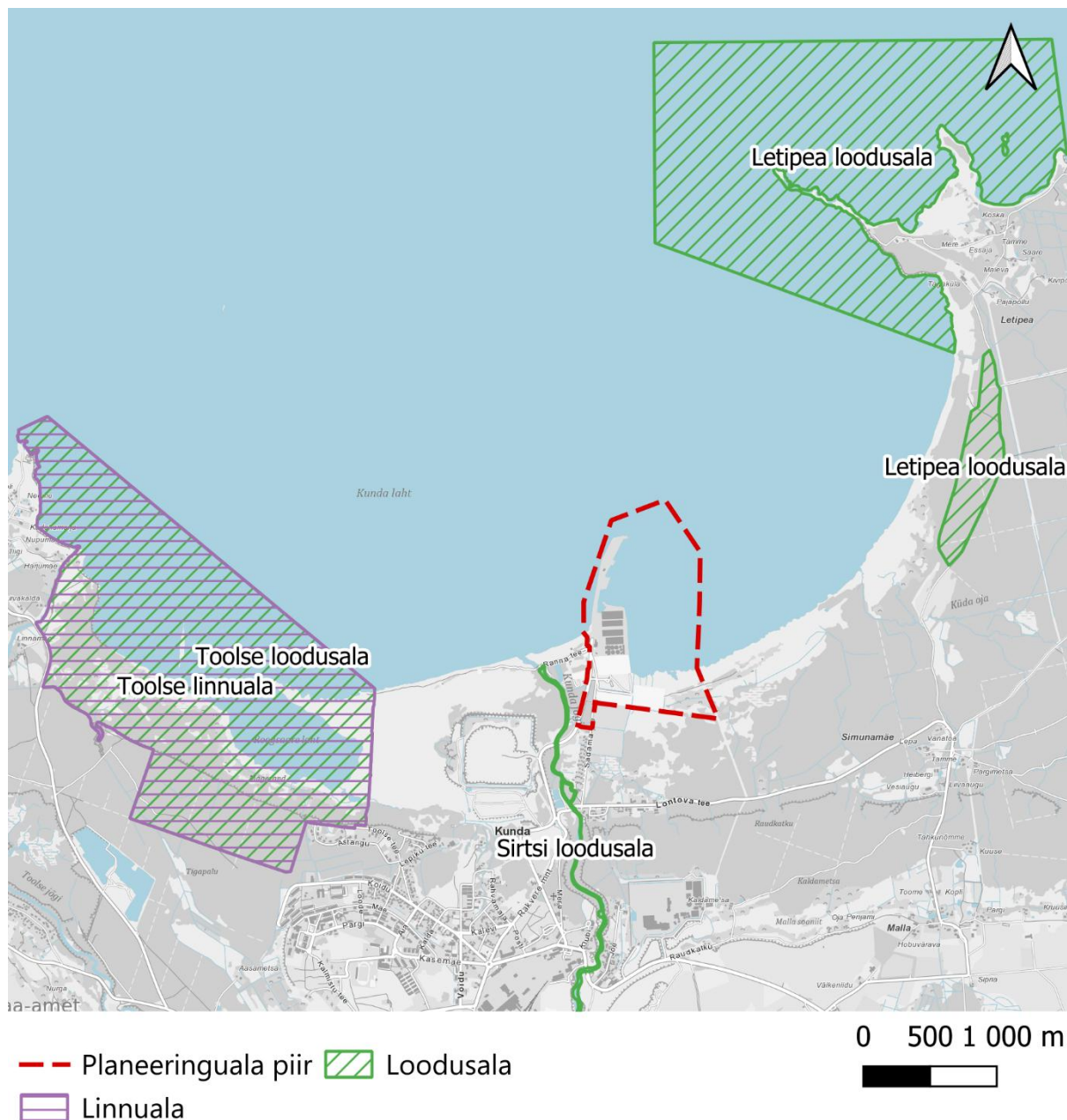
Toolse loodusala ([RAH0000622](#)) asub planeeringualast 1,5 km kaugusel (Joonis 10) ja selle kaitse-eesmärkideks on I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid: veealused liivamadalad (1110), laiad madalad lähed (1160), püsitaimestuga kivirannad (1220), väikesaared ning laiud (1620), eelluited (2110), vanad loodusmetsad (*9010) ning rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad – *9180). II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*) ja jõesilm (*Lampetra fluviatilis*).

Joonis 10 Toolse loodusala ja kaitstavad elupaigatüübid vastavalt EELIS-ile

4.1.4 Toolse linnuala

Toolse linnuala ([RAH0000087](#)) asub planeeringualast 1,5 km kaugusel (Joonis 11) ja selle kaitse-eesmärkideks on soopart ehk pahlsaba-part (*Anas acuta*), rääkspart (*Anas strepera*), suur-laukhani (*Anser albifrons*), hallhani ehk roohani (*Anser anser*), rabahani (*Anser fabalis*) ja kühmnohk-luik (*Cygnus olor*).

Joonis 11. Piirkonnas asuvad Natura alad. Aluskaart: Maa-amet 2024, andmed EELIS.

4.2 Teiste Natura oluliselt mõjutada võivate projektide või kavade kirjeldamine ja iseloomustamine

Teadaolevalt teisi kavasid või projekte võimalikus mõjualas ei ole.

4.3 Tõenäoliselt oluliste mõjude prognoosimine

4.3.1 Sirtsu loodusala

DP-ga ei plaanita Kunda jõe kasutamist (veevõtt, veeheide) ega tegevusi selle kallastel. Kavandatava tegevuse ala lähedal leidub nahkhiirte elupaik (vt peatükk „3.6.2 Kaitstavad liigid“). Kuigi liikide seas ei ole tuvastatud loodusala kaitse eesmärgiks olevat tiigilendlast, pole tema seal elutsemine välistatud. Arvestades, et kavandataval tegevusel puudub mõju teistele käsitiivalistele (vt peatükk „**Tõrge! Ei leia viiteallikat.** REF _Ref185861819 \h **Tõrge! Ei leia viiteallikat.**“) puudub ka mõju võimalikule tiigilendlase asurkonnale.

Sellest lähtuvalt mõju Kunda jõe ja Sirtsu loodusalale puudub.

4.3.2 Letipea loodusala

Kavandatava tegevusega kaasneb akvatooriumi süvendamine. Ei ole välistatud, et süvendamisest põhjustatud heljum kandub rannikumere elupaikadesse liivamadalad (1110), liivased ja mudased pagurannad (1140), laiad madalad lähed (1160) Letipea loodusalal.

Letipea loodusala maismaa elupaigatüübid jäävad kavandatavast tegevusest kilomeetrite kaugusele. Sadama laiendamise käigus ei plaanita ka tegevust, mis võiks neid elupaikasid mõjutada (nt raie, kuivendamine).

Mõju Letipea loodusala maismaa elupaigatüüpidele on välistatud. Mõju Letipea mere elupaigatüüpidele välistatud ei ole. Läbi tuleb viia asjakohane Natura hindamine.

4.3.3 Toolse loodusala

Kavandatava tegevusega kaasneb akvatooriumi süvendamine. Ei ole välistatud, et süvendamisest põhjustatud heljum kandub Toolse loodusalale. EELIS andmebaasi alusel loodusalal mere elupaikasid veealused liivamadalad (1110), laiad madalad lähed (1160) ei ole.

Maismaaelupaikadele kavandataval tegevusel mõju puudub. Need jäävad DP alast rohkem kui kilomeetri kaugusele.

Mõju Toolse loodusala maismaa elupaikadele puudub. Pole välistatud mõju võimalikele Toolse looduslal kaitstavatele merelistele elupaikadele. Läbi tuleb viia Natura asjakohane hindamine.

4.3.4 Toolse linnuala

Toolse loodusalaga kattub Toolse linnuala. Toolse linnuala võib olla mõjutatud juhul kui on mõjutatud Toolse loodusala mere elupaigatüübid. Natura hindamise eesmärk on vältida mõju. Seega kui välditakse mõju Toolse loodusalale, puudub mõju ka Toolse linnualale. Seetõttu ei ole Natura hindamise objektiks Toolse linnuala.

Puudub vajadus läbi viia asjakohane mõju hindamine Toolse linnualale.

4.4 Eelhindamise tulemused

KSH raames tuleb asjakohane Natura hindamine läbi viia

- Toolse loodusala elupaigatüüpidele veealused liivamadalad (1110), laiad madalad lähed (1160).
- Letipea loodusala elupaigatüüpidele liivamadalad (1110), liivased ja mudased pagurannad (1140), laiad madalad lähed (1160).

5 SEOSED MUUDE STRATEEGILISTE DOKUMENTIDEGA

Mereala planeering¹³

Mereala planeeringus on detailplaneeringuala märgitud kui sadam ning veeliikluse ala. Planeeringualast põhjasuunda ca 5 km kaugusele jääb riigikaitse eripiirkond.

Planeeringuala ja selle lähiümbrus on märgitud kui rannapüügiala, kus keskmine kalasaak on 12,8 t/a, Samuti jäävad planeeringualale potentsiaalsed koelmualad/kalastiku jaoks tundlikud alad ning (keskmise) vetikate, (madal) karpide ja (keskmise) söödava rohevetika *Ulva intestinalis* loodusliku kasvupotentsiaaliga alad.

Süvenduspinnase regulaarseks suuremahuliseks kaadamiseks on määratud kaadamisalad, mille alla kuulub ka Kunda kaadamisala. Vastavalt mereala planeeringule tuleb üldpõhimõttena vältida kaadamist ökoloogiliselt tundlikul perioodil (nt kalade kudeajal jm), kui see on tehnilis-majanduslikult võimalik. Mereala planeering seab tingimused olemasolevatele kaadamisaladele jättes kaadamisalade kasutamise täpsemate tingimuste seadmine keskkonnavalda menetlemise etappi. Kaadamiskoha (sh sügavus), -aja (nt väljaspool kalade kudemisaegasid ja noorjärekkude kriitilist perioodi) ja -tehnoloogia (nt heljumi teket ja levikut piiravad meetmed) valikul tuleb arvestada mõju mereelustikule laiemalt, ent kitsamalt tuleb arvestada mõju kaladele ja seeläbi kalandusele koos selle sotsiaal-majandusliku aspektiga.

Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+¹⁴

Lääne-Viru maakonnaplaneeringu 2030+ järgi loovad Kunda sadama geograafiline asend ning üldine seisukord ja tase soodsad eeldused sadama arenguks. Kunda sadama potentsiaal on seotud nii kauba- kui reisisadama kombineeritud arenguga, millega kaasneb sadama laiendamine ning reisiterminaali ja jahisadama rajamine.

Kunda sadama arendamine võimaldab täita maakonnaplaneeringu ruumilise arengu eesmärki - tagada Põhjakoridori (Kotka - Kunda – Rakvere – Tapa suund) kaudu parema ruumilise integreerituse Soome lahe piirkonnaga.

Lääne-Viru maakonnaplaneeringus kirjeldatakse Kunda sadama arengutingimused:

- kaubasadama ja ettevõtluse arenguala arendamisel tagada kohased juurdepääsuteed. Kaaluda tulevikuvõimalusi rööbastranspordi rajamiseks sadamaalani;

¹³ [Eesti mereala planeering](#)

¹⁴ [Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+](#)

- reisisadama väljaarendamisel arvestada ühistranspordi ja muu reisiranspordi peatuskoha arendamise vajadusega;
- arendada Kunda sadamat kui regionaalset kauba- ja reisisadamat, mis pakub alternatiivi ning koormuse jaotust põhja-lõuna (Soome-Eesti) suunalise regulaarse kauba- ja reisijate liikluse korraldamisel.

Planeeringuala edelaserv jääb osaliselt rohelise võrgustiku tugialale, tervikuna jääb ala Kunda linnalise asustusega alale. Sadamaala jääb ka planeeritavale puhkealale, mille võimalike funktsioonidena nähakse rannapuhkust, kompleksis ala vaatamisväärsuste ja matkaradadega. Kunda sadam on märgitud sadamana ning ala on määratud ettevõtluse arengualana, mille osas nähakse ette järgnevad põhimõtted:

- analüüsida Kunda linna elukeskkonda vähem häirivate sadama ning ettevõtluse arenguala juurdepääsude, samuti tulevikuvõimalusi kaupade liikumiseks sadamasse ja sadamast rööbastransporti kasutades;
- tootmisuunitlusega ettevõtluse arenguvõimaluste tagamine olemasolevate ettevõtlussuundade mitmekesistamiseks ja/või ettevõtlusklastri tekkeks, sealhulgas olemasoleva ettevõtluse baasil (tsemenditehasest sõltumatute ettevõtete või klastrite arendamine);
- raudtee väljaehitamine Kunda sadamani transiitvedude arendamiseks;
- reisisadama väljaarendamine, arvestades ühistranspordi peatuskoha arendamise vajadusega;
- ajaloolise tööstuspärandi säilitamine ja eksponeerimine, ajalooliste tööstushoonete kasutamine uutes kasutusfunktsioonides;
- arvestada Kunda sadama arengutega rahvusvahelise, regulaarse reisilaevaühenduse loomise osas.

Käesoleva detailplaneeringu elluviimine toetab Lääne-Viru maakonnaplaneeringus toodud eesmäärke sadama arendamiseks reisi- ja kaubasadamaks.

Koostatav Viru-Nigula üldplaneering¹⁵

Kunda sadama maakasutuse juhtotstarve on üldplaneeringus märgitud kui sadama ala, Kunda sadama arenguala ja detailplaneeringu kohustusega ala. Nagu ka maakonnaplaneeringus jääb planeeringuala edelanurk rohevõrgustiku alale. Koostatavas üldplaneeringus on tehtud ettepanek Kunda jõge ümbritseva rohelise võrgustiku pindala vähendamiseks selliselt, et roheline võrgustik ulatub ainult planeeritava krundi pos 14 edelapiiri äärde. Koostatava üldplaneeringu kohaselt asub

¹⁵ <https://viru-nigula.ee/uldplaneering-viru-nigulas>

detailplaneeringu edelanurgas kõrgendatud avaliku huviga ala, millel on kohaliku kogukonna jaoks oluline kõrge rekreatiivne väärtus.

Üldplaneeringu seletuskirja järgi on Kunda sadam Lääne-Viru maakonna suurim tänapäeva nõuetele vastav kaubasadam ning selle hea geograafiline asend, üldine seisukord ja tase loovad soodsad eeldused sadama arenguks. Kunda sadama potentsiaal on seotud kaubasadama ja reisijateveo kombineeritud arenguga, millega kaasneb sadama laiendamine ning reiserterminali ja jahisadama rajamine. Üldplaneeringuga nähakse ette sadama ja Kunda linna keskuse ühendamine, sh raudtee rajamine ja maantee pikendamine linna idaosas üle klindiaastangu sadama arendusalani. Käesoleva detailplaneeringuga nähakse ette vaid sadama-ala laiendamine.

Üldplaneering näeb ette järgnevad tingimused sadamate arendamiseks:

Tingimus	Tingimuse täitmine
Üldplaneeringuga on määratud sadamate arendamiseks vajalik maa-ala, kus tuleb teiste tegevuste kavandamisel arvestada sadama laiendamise võimalusega	Arvestatakse, DP eesmärk on sadama ala arendamine
Kunda sadama arendusala on määratud Kunda sadama laiendamise perspektiivi väljaselgitamiseks läbi detailplaneeringu menetluse koos keskkonnamõjude hindamisega, et täpselt välja selgitada sadama laienemise võimalik ulatus ning alade kasutusfunktsioonid. Mõjude hindamise käigus tuleb läbi viia Natura eelhindamine, mille tulemusena selgub Natura asjakohase hindamise läbiviimise vajadus	Käesoleva KHS koostamine ühes Natura eelhindanguga täidab tingimust
Üldplaneeringuga on ette nähtud vajadus tagada sadamatele juurdepääsud (sh raudteetranspordi ja Kunda linna ümbersõidu näol). Juurdepääsude täpne asukoht määratakse järgmiste planeeringute ja/või projekteerimistingimustega. Võimaliku reisijateveo (nt Kunda) väljaarendamisel arvestada ühistranspordi ühendustega	Kõik veod on plaanitud olemasolevat Uus-Sadama teed (3451001) kaudu.
Sadamate ja väikesadamate kavandamisel ja arendamisel tuleb tagada, et sadamateenuste pakkumisel oleks tagatud	Käesoleva KSH koosseisus antakse

Tingimus	Tingimuse täitmine
keskkonnakaitse nõuete täitmine (jäätmekäitlus ja reostustõrje sadamas)	nendest teemadest ülevaade
Kui kallasrajal liikumine ei ole sadama territooriumil võimalik, siis peab sadama ala ümber jalgsi liikumine olema tagatud võimalikult sadama territooriumi lähedalt	Hinnatakse käesoleva KSH käigus.
Rannikuala potentsiaali realiseerimiseks on oluline taastada ja korrastada olemasolevad lautrikohad	Ei ole asjakohane
Väikesadamad rajada looduslikult sobivatesse kohtadesse, sobiva sügavusega merealale ja arvestades majanduslikku jätkusuutlikkust ning ohutust, et vältida ebaproportsionaalselt suurt keskkonnamõju ning kulutusi süvendamisele, kaitsele lainetuse eest jms	Ei ole asjakohane
Väikesadamatesse integreerida võimalikult lai tegevuste baas (nt merepääste, mereturism, sadamate kasutamine kalasadamatena ka harrastuskaluritele, sukeldujatele, purjelauduritele)	Ei ole asjakohane
Väikesadamate arendamise projektide osana kajastada juurdepääsude rajamist, vajadusel olemasolevate teede rekonstrueerimist ja tolmuwabaks muutmist. Koostöös kohaliku kogukonnaga mõelda läbi parkimiskohtade, jäätmekäitlussüsteemi ja WC-de kasutusvõimalused	Ei ole asjakohane
Tegevuste kavandamisel navigatsioonimärkide (sh tulepaakide ja tuletorni) lähipiirkonnas tuleb tagada nende tööväime säilimine.	Ei hinnata KSH käigus.

Kunda linna üldplaneering¹⁶

Kunda linna üldplaneeringu järgi on Kunda sadam määratletud kui sadama ja rannaehituse ala ning sellest idasse jääv mereala Kunda sadama arendusalana,

¹⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/407052013066>

sadamast lõunasse jääv käesoleva DP-ga haaratud maismaaosa tootmismaana ning osaliselt ka elamumaa ja parkalalaga.

Kunda linna majanduse edasine areng on seotud eelkõige sadama ja selle lähedal asuvate sihtotstarbeliste tööstusmaa ja laohoonete maa-alade arenguga, millist asjaolu on arvestatud ka üldplaneeringu korrektuuris.

Kunda sadama arendusala nähakse Kunda linna üldplaneeringu järgi kui ala, millel on võimalik korraldada nii sadama laiendust koos rannateenistustega kui ka ladustamist.

Kunda sadama lõunaosa detailplaneering¹⁷

Kunda sadama lõunaosa detailplaneeringu eesmärk oli kavandada tootmisotstarbelise maaüksuse moodustamine jätkuvalt riigi omandisse kuuluval maal, millel koos Roostiku kinnistu territooriumiga nähakse ette 2-4 uue sadamaterminali rajamine, millega on kavandatud lahtiste või kaetud üldkaupade ladude väljaehitamine. Planeeringuga kavandati sadama lõunaküljel paikneva ning ribana käsitletava ala liitmist olemasoleva Sadama või Roostiku kinnistuga ning sadamaterminalide rajamiseks ranna ja kalda ehituskeeluvööndi vähendamise taotlemist.

Viru-Nigula valla arengukava 2022-2030¹⁸

Viru-Nigula arengukava üheks eesmärgiks on atraktiivne ettevõtluskeskkond ja tulemuslikud ettevõtlust toetavad meetmed. Selle saavutamiseks vajalike tegevustena on välja toodud järgnevad tegevused, mis seostuvad Kunda sadamaga:

- sadamaalade (Kunda, Mahu, Aseri) arendamine ja nende baasilt ettevõtluskeskkonna mitmekesistamiseks eelduste loomine. Valla sidususe suurendamine Virumaa ja teiste Soome lahe piirkondadega;
- Kunda sadamast regulaarse laevaühenduse loomine Soome sadamatega (Kotka/Loviisa);
- raudtee rajamine Kunda sadamani.

Eesmärgi „Atraktiivne külastuste sihtkoht, korraldatud loodus- ja tervise puhkus“ saavutamise üheks tegevussuunaks on Soome lahe väikesadamate võrgustiku arendamises osalemine: Kunda, Mahu, Aseri, Mahu sadama rekonstrueerimine ja Kunda

¹⁷ <https://geoportaal.maaamet.ee/digiarhiiv/url/dokumendid?logo=1&planeering=17482>

¹⁸ <https://viru-nigula.ee/arengukava-2022-2030>

jahisadama ehitamine. Samuti veesõidukitele veeskamisvõimaluste loomine Aseris, Kalvis, Mahus, Letipeal ja Kundas.

6 EELDATAVALT KAASNEV OLULINE KESKKONNAMÕJU

6.1 Pinnavesi, põhjavesi

6.1.1 Kunda jõgi

Kunda sadam asub Kunda jõe suudmest ca 400 m kaugusel idapool. Kunda sadamal puuduvad heitveelasud Kunda jõkke. DP ei plaani sadama alalt vee juhtimist Kunda jõkke. Seetõttu pole põhjust eeldada, et kavandatav tegevus avaldaks olulist mõju Kunda jõe vee kvaliteedile ja laiemalt selle keemilisele ja ökoloogilisele seisundiklassile.

6.1.2 Narva-Kunda lahe rannikuveekogum

Ehitustööde ajal võib kaasneda kavandatava tegevusega mõju Narva-Kunda lahe rannikuveekogumi seisundile. Mõju on tingitud heljumi kontsentratsiooni tõusust akvatooriumi süvendustöödel. See põhjustab muutuseid vee kvaliteedis ning omab seeläbi mõju ka vee-elustikule. Kavandatava tegevusega võib kaasneda ka risk ohtlike ainete sattumiseks pinnavette, seda juhul kui süvendatav või uputatav materjal sisaldab ohtlikke aineid. Samuti kaasneb risk vee reostumiseks ohtlike ainetega tööde tegemisel vees. Kaasneva heite suurus piirdub masinas oleva kütuse kogusega. Riski maandamiseks tuleb kasutada töökorras masinaid, mis on mõeldud veekeskkonnas tööde tegemiseks ning tagada reostustõrjevahendite olemasolu ja kasutamine õnnetuste korral.

Mõju pinnaveele võib avalduda ka üleujutuste tagajärjel kui üleujutataval alal hoiustatakse veekeskkonnale ohtlikke aineid sisaldavaid materjale jms. Platside rajamisel tuleb tagada, et need oleks üleujutustekindlad.

KSH käigus käsitletakse võimalikku üleujutusala ulatust ja selle vältimise meetmeid.

6.1.3 Põhjavesi

Detailplaneeringuga ei plaanita täiendavat põhjaveevõttu. Juhul kui see osutub edasistel arendustegevustel vajalikuks, tuleb selleks taotleda eraldi luba.

Aluspõhja esimene põhjaveekiht on kaitstud mitmekümne meetri paksuse sinisaviga. Seega võimalikud avariide (nt kütuste valgumine maha) võimalik mõju põhjaveele on vähe tõenäoline.

Kavandataval tegevusel puudub mõju põhjaveele.

6.2 Valgus, kiirgus, soojus, müra ja vibratsioon

Olulist kiirgust ega soojust kavandatava tegevusega ei kaasne.

Sadama laienemisega kaasneb veealune (veealune ehitus, laevad) ja välisõhus leviv (transport, sadama töö) müra. DP etapis pole aga selge laienemisega kaasnev sadama kasutamise intensiivsuse kasv. Müra mõju tuleb uurida arendustegevuse täpsemas etapis (projekteerimine).

Laiendatav sadam on ilmselt öösel valgustatud. Samas ei nähta DP-ette täpsemat valgustuslahendust. Projekteerimise etapis tuleb valgustus lahendada nii, et see põhjustaks võimalikult vähe valgusreostust (st valgustaks üksnes alasid ja objekte, mida soovitakse valgustada).

DP täpsusastmes ei hinnata valgust, kiirgust, soojust, müra ja vibratsiooni. Küll antakse juhised edasisteks tegevusteks.

6.3 Mõju õhu kvaliteedile

Detailplaneeringu etapis on võimatu prognoosida mõju õhukvaliteedile. Sadama tegevuse laienemisel kindlasti mõju õhukvaliteedile muutub kuna muuhulgas plaanitakse hakata transportima puistelasti (peened osakesed) ja vedellasti (võimalikud lenduvad ühendid). Heitmeid on võimalik täpsemalt prognoosida kui selgub reaalne vajalik maht. KSH käigus kirjeldatakse kontseptuaalsel tasandil õhuheite seaduspärasid ja antakse juhised uuringute tegemiseks täpsemates etappides.

6.4 Taimestik

6.4.1 Kahkjaspunane sõrmkäpp

Kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*) on Kahkjaspunane sõrmkäpp õitseb juunis ja juulis, eelistades kasvukohana niiskeid loopealseid, soo-, ranna- ja luhaniite, madalsoid ning veekogude kaldaid. Taim on levinud kogu Eesti territooriumil, kuid on ohustatud kuivendamise ja võsastumise tõttu.¹⁹ Ta on Eestis üks laiemalt levinud käpalisi. Liigi välimus on väga varieeruv ja kasvukohad on suhteliselt ebapüsivad.²⁰ Liik kasvab 20–50 cm kõrguseks. Vars on tihedalt lehistunud, lehed kollakas- või

¹⁹ [Tartu Ülikool. \(*Dactylorhiza incarnata*\) - kahkjaspunane sõrmkäpp.](#)

²⁰ [Eesti looduse infosüsteem. EELIS.](#)

helerohelised, enamasti täpid puuduvad, harva esineb üksikuid täppe. Õisik on tihe ja paljuõieline, õied kahvatu-roosast tumevioletseni, harva valged, selge mustriga. Alumiste õite kandlehed ulatuvad sageli õisikust välja ning õied on väiksemad kui teistel Eesti sõrmkäppadel. Iseloomulik tunnus on õie huule keskosast tagasimurdumine, mis jaotab selle ebaselgelt hõlmadeks või annab rombja kuju.²¹

Joonis 12 Kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*), foto: Ally- Triin Pello

²¹ [Eesti Orhideekaitseklubi. Kahkjaspunane sõrmkäpp \(*Dactylorhiza incarnata*\).](#)

Planeeringuala laieneb kahkjaspunase sõrmkäpa (*Dactylorhiza incarnata*) kasvualale. DP täiemahulisel elluviimisel need alad hävineks. Teadaolevalt ei viida DP vähemalt täiemahuliselt ellu järgnevate aastate jooksul. Võib juhtuda, et DP ellu viimise ajaks mitme aasta pärast on elupaigad muutunud (laienenud või kahanenud).

KSH käigus antakse juhis kavandatava tegevuse täpsemates etappides selle liigi osas vajalikeks tegevusteks.

6.4.2 Muud taimed

Muid kaitseväärtuslikke taimi kavandatava tegevuse alal avalike andmebaaside alusel ei ole.

DP täiemahulise realiseerimise järel kavandatava tegevuse alal maismaa ja meretaimestik hävib. DP-ga hõlmatakse täiendavalt ca 135 ha hetkel looduslikku ala. KSH käigus antakse hinnang kavandatava tegevuse mõjust ranna kaitse eesmärkidele.

6.5 Loomad

6.5.1 Merikotkas (*Haliaeetus albicilla*)

Kunda merikotka püsielupaik ([KLO3001739](#)) ja selle ümbruses olev elupaik ([KLO9127695](#)) jäävad kavandatava tegevuse alast 465 m kaugusele kagusse.

Merikotkas on I kategooria kaitsealune liik, kes elutseb peamiselt Eesti rannikualadel ning suurte siseveekogude ja jõgede läheduses. Pesitsemiseks eelistab ta vanu metsi, kus lehtmetsade keskmine vanus on ligikaudu 90 aastat ja okasmetsade oma 120–130 aastat. Pesa rajab merikotkas tavaliselt vana männi või haava ladvaossa, tihti häilu, lageraide serva, soosaarele või säilikpuule. Aastakümneid kasutusel olnud pesa võib kaaluda kuni ühe tonni.^{22,23}

Pesitsustegevusega alustavad merikotkad juba kesktalvel ja täiskurn, 1–3 muna, ilmub pesasse tavaliselt märtsi teisel poolel. Haudumine kestab 34–42 päeva, mille jooksul osalevad mõlemad vanalinnud nii haudumises kui ka poegade eest hoolitsemises. Pojad saavad lennuvõimeliseks 70–75 päeva vanuselt, tavaliselt juuli alguses, ning viibivad pesa läheduses septembrini.²³

Merikotkas on rööv- ja raipetoiduline lind, kelle toitumine varieerub sõltuvalt pesitsuspaigast, aastaajast ja saakobjektide kättesaadavusest. Tema peamine saak

²² [Keskkonnaamet. Merikotka kaitse tegevuskava 2019-2023.](#)

²³ [Kotkklubi. Merikotkas.](#)

koosneb kaladest (nt haug, tuulehaug ja ahven), veelindudest (nt lauk, sinikael-part ja pütid) ning harvemini imetajatest, nagu jäneseid. Talvekuudel toitub ta sageli ka surnud loomadest ja lindudest.²²

Merikotkas on väga tundlik pesitsusaegse häirimise suhtes ning võib kurna hüljata isegi ühekordse häirimise tagajärjel. Pesitsusaegsed häiringud, nagu raie- ja istutustööd, puidu väljavedu, kuivenduskraavide rajamine ning teede ehitus ja hooldamine, mõjutavad merikotkaste pesitsusedukust. Eriti ohtlikud on varakevadised raietööd pesa lähedal, kuna lehtimata mets ei summuta hääli, ja 200-meetrine kaitsetsoon ei ole piisav, et häiringuid välistada. Samuti võivad kevadised raietööd kaitsetsoonist väljaspool põhjustada pesitsemise ebaõnnestumist. Lisaks häirivad merikotkaid teised mürarikad tegevused, nagu tsiklivõistlused ja laskeharjutused.²²

Häiringute vältimiseks on määratud järgmised kaitsemeetmed²²:

meede

seos kavandatava tegevusega

Pesitsusperioodil piirangud: 15. veebruarist 31. juulini ei tohi pesast 500 meetri raadiuses teha mürarikaid tegevusi (nt metsaraie, tsiklivõistlused, laskeharjutused).

DP ala piir jääb püsielupaigast enam kui 750 m kaugusele. Pesast veel kaugemale.

Uute taristuobjektide piirangud: Elamuid ja teid ei tohi ehitada pesadele lähemale kui 500 meetrit, et vältida uut, püsivat häiringut.

DP ala piir jääb püsielupaigast enam kui 750 m kaugusele. Pesast veel kaugemale.

Saateuuringud ja uute pesapaikade otsimine: Kaitseväge harjutusväljade lähiümbruses viiakse läbi saateuuringuid ning otsitakse uusi pesapaiku, et kaitsta kotkaid häiringute eest.

Ei ole asjakohane

Maaomanike teavitamine: Maaomanikele väljastatakse kaitsekohustuse teatised, et tagada teadlikkus ja järgida kehtestatud piiranguid.

Ei ole asjakohane

Konkreetses pesapaigas on EELIS andmeil viimane kinnitatud vaatlus aastast 2023, mil leiti üks paar.

Arvestades planeeringuala kaugust merikotka elupaigast, võib järeldada, et kavandatav tegevus ei põhjusta otsest mõju merikotkale. Kaudne mõju võib ilmnedagi läbi merekeskkonnale avalduva mõju. Võib võtta eelduseks, et kui merekeskkonnale olulist mõju välditakse, puudub ka merikotkale mõõdetav kaudne mõju.

Joonis 13 Merikotkas, foto: Remo Savisaar

Puudub vajadus KSH koosseisus täiendavaks merikotka mõju käsitlemiseks.

6.5.2 Kodukakk

Kodukakk (*Strix aluco*) on Eestis aastaringselt elav varese suurune kakuline keda eristab suur ümmargune pea. Kodukaku sulestik võib olla roostepruun ja tuhkhall, harvadel esineb ka tumepruune isendeid. Kodukakk on arvukam mandri-Eesti lääneosas ja saartel, samas kui idapoolsetes piirkondades on tema levik hajutatum ja mosaiiksem. Ta on väga pesapaigatruu, asustades samasid alasid aastakümneid. Näiteks on parke, kus kodukakud on elanud üle 30 aasta järjest.²⁴

Kodukaku tüüpilised pesitsuspaigad on põlispuudega pargid, kalmistud, parkmetsad ja muud kultuurmaastikud, kus leidub õõnsaid puid. Eestis tehtud uuringute järgi on pesapuude seas eelistatuim pärn, millele järgnevad tamm, vaher ja haab. Kodukakud

²⁴ [Eesti Ornitoloogia Ühing. Kodukakk.](#)

võivad pesitseda ka mahajäetud hoonetes (nt suitsulõõrides ja pööningutel) või pesakastides.^{24;25}

Kodukaku pesitsus algab märtsi lõpus või aprilli alguses. Kurnas on tavaliselt 2–5 valget ja ümarat muna, mida emasind haub kuni 28 päeva ning pojad lahkuvad pesast umbes nelja nädala vanuselt. Seejärel püsib pesakond ümbruskonnas koos kuni augustini.²⁴

Häiringute vältimiseks on määratud järgmised kaitsemeetmed:

meede

seos kavandatava tegevusega

Keelatud on üle 0,5 ha suurused DP ala tungib kodukaku elupaika uuendusraied ning soovitatakse säilitada mõnede ruutmeetrite võrra. õõnsaid puid, eriti pärnasid ja vahtraid, samuti jätta säilikpuud rühmiti.

Raieid piiratakse pesitsusperioodil - Kaku konkreetne pesapaik on teadmata. piiritletud elupaigas või 100 meetri raadiuses pesapuust on raied keelatud 1. märtsist kuni 15. juulini.

EELIS andmeil on viimane kinnitatud vaatlus aastast 2021. Kavandatava tegevuse oluline negatiivne mõju on pigem ebatõenäoline.

²⁵ [Eesti looduse infosüsteem. EELIS.](#)

Joonis 14 Kodukaku poeg, foto: Ingmar Muusikus.

KSH-s antakse soovitusel vajalikeks kodukaku elupaiga uuringuteks ja / või mõju vältimismeetmeteks kui kavandatav tegevus jõuab täpsemasse etappi.

6.5.3 Kunda jões elavad liigid

Kavandataval tegevusel puudub otsene mõju kunda jõe ja selles elavatele liikidele. DP ei näe ette jõevee kasutamist (veevõtt, vee heide).

Kunda jõgi kuulub muu hulgas lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse. Vastavalt looduskaitseaduse § 51 on nendes veekogudes keelatud olemasolevate paisude rekonstrueerimine ulatuses, mis tõstab veetaset, uute paisude rajamine ning veekogu loodusliku sängi ja veerežiimi muutmine. DP selliseid tegevusi ei plaani.

KSH raames ei käsitleta Kunda jõe elukeskkonda ega mõju sellele.

6.5.4 Nahkhiirelised

Veelendlast kohtab sageli mitmesuguste veekogude kohal ja nende läheduses asuvates puistutes, suuri lagedaid alasid tavaliselt väldib. Harilikult eelistab varjulisi, tasase vooluga või seisuveekogusid. Saaki püüab enamasti madalal veepinna kohal lennates ning selle pinnalt putukaid noppides. Tihti võib toitumas kohata ka metsa-, hekkide või alleede servades. Lennates piki servaalasid, hoidub neist tavaliselt mõne meetri kaugusele. Tugevalt valgustatud aladest hoiab tavaliselt eemale.

Veelendlane on aktiivne vaid soojal poolaastal. Talv elatakse üle talveunes, mis algab Eestis septembris-oktoobris ja kestab aprilli-maini. Osa loomi võib talvituspaikadesse koguneda juba augustis. Talvituspaikadena kasutatakse mitmesuguseid maa-aluseid ruume, millest olulisematena on Eestis teada mahajäetud kaevanduskäigud ja maa-alused kaitserajatised; võivad talvituda ka suurtes mõisakeldrites, kuid väikestes maakeldrites kohtab neid harva.²⁶

Joonis 15 Veelendlane (*Myotis daubentonii*), Rauno Kalda foto

Pargi-nahkhiir elutseb sageli Eestis parkides, kuid sellega tema elualad ei piirdu. Sageli võib teda kohata ka leht-, sega- ja okasmetsades, kus toitub peamiselt raiesmikel ning metsaservades. Hea manööverdamisvõime tõttu on ta võimeline lendama ka puistu sees. Eelistatud toitumisalad on ka veekogude kaldakooslused. Võib elutseda ka linnades, kui seal on sobivaid elualasid, näiteks suuremaid parke või veekogusid. Avamaastikus kasutab sageli vanu alleesid.

Öise aktiivsusega loom, kes liigub päevaks varjepaikadesse, milleks kasutab sageli hooneid, kuid loomi võib leida ka puuõõntest ja lahtise koore alt. Sageli kasutab nahkhiirte varjekaste, Eestis on rände ajal leitud ka linnupesakastidest. Ühte varjepaika võib koguneda 20–200 isendist koosnev poegimiskoloonia; isasloomad veedavad suve

²⁶ [Veelendlane – Elfond](#)

üksikult. Varjepaiku võidakse jagada kääbus-nahkhiire, suurvidevlase, tõmmu- ja tiigilendlasega.²⁷

Pargi-nahkhiir on pikamaarändur, kelle talvitusasad paiknevad Kesk- ja Lääne-Euroopas. Ränded võivad küündida üle 1900 km, kaugeim Eestis rõngastatud isendi taasleid pärineb 1530 km kauguselt Rotterdamist. Eestis võib liiki kohata maist septembri-oktoobrini, vahel ka hiljem. Sügisene ränne algab suve teisel poolel, Kabli linna jaamas tehtud rändevaatluste põhjal jääb 90% iga-aastastest registreeringutest 29. juuli ja 5. septembri vahele.

Joonis 16 pargi-nahkhiir (*Pipistrellus nathusii*), Viesturs Vintulis foto

Kääbus-nahkhiir on elupaiga poolest väga paindlik liik. Võimaluse korral eelistab puude- ja veekogurohkeid alasid. Tavaliselt lendab piki lineaarseid objekte (hekid, metsaservad jm), ent võib ületada ka avatud alasid. Eestis on kääbus-nahkhiirt leitud peamiselt veekogude läheduses paiknevate metsade ümbrusest ja parkidest, sobiva elupaiga leidumisel võib teda siiski kohata ka linnades.

Öise aktiivsusega loom, kes veedab päeva varjepaikades. Nendena kasutab mitmesuguseid hoonetes leiduvaid tühimikke ja nahkhiirte varjekaste. Ühte varjepaika võib asustada 50–250 isendist koosnev poegimiskoloonia. Isasloomad veedavad suve

²⁷ [Pargi-nahkhiir – Elfond](#)

üksikult. Varjepaiku võidakse jagada põhja-nahkhiire, pargi-nahkhiire, tiigi-, tõmmu- ja habelendlasega.

Kääbus-nahkhiir on rändliik, kelle talvitusasad asuvad ilmselt Kesk- ja Lääne-Euroopas. Eestis ja lähialadel rõngastatud kääbus-nahkhiirte taasleide ei ole teada. Muijal Euroopas kogutud andmed näitavad, et suurem osa isendeid ei rända kaugemale kui 10–20 km, kuid teada on ka üle 1 000 km pikkusi rändeid. Eestis võib kääbus-nahkhiirt kohata maist septembrini. Kabli linnujaamas tehtud nahkhiirte rändevaatluste põhjal jääb 90% registreeringutest 20. juuli ja 30. augusti vahele. Igal aastal registreeritavate kääbus-nahkhiirte väikse arvu tõttu võivad rände ajalised piirid olla siiski erinevad. Lähim teadaolev talvituskoht asub Leedus Klaipėdas, kus seda liiki on registreeritud ühel korral.

Joonis 17 kääbus-nahkhiir (*Pipistrellus pipistrellus*)

Põhja-nahkhiir asustab Eestis eriilmelisi elupaikasid. Ta on tavaline nii asulates kui ka neist väljas. Toitumisalad paiknevad tihti mitmesugustes puistutes: parkides ja metsades, kus kasutab lendamiseks lagendikke ja puistu servi. Sageli näeb lendamas hoovides ning veekogude ümbruses ja kohal. Peale poolavatud lennupaikade (nt puistu servad) kohtab teda ka avatud biotoopides, nt rohumaade või põldude kohal. Eestis on põhja-nahkhiirt registreeritud ka mere kohal, kusjuures kaugeim registreering on teada

13,6 km kaugusel lähimast saarest või maismaast. Sageli toitub ka tänavavalgustite lähedal, püüdes sinna kogunenud putukaid.

Öise aktiivsusega loom, kes veedab päeva varjepaikades (erandiks levila on põhjapoolsed piirkonnad, öö on väga lühike või esineb polaarpäev). Varjepaigad on tihti hoonete katusekonstruktsioonide vahel, voodrilaudade taga ja muudes hoonetes leiduvates õõnsustes. Loomad võivad asustada ka puuõõsi; üksikuid isendeid on leitud lahtise puukoore alt ja puuriitadest. Ühte varjepaika võib korraga asustada kuni 50 täiskasvanud emasloomast koosnev poegimiskoloonia. Isasloomad elavad suvel üksikult. Varjepaiku võidakse jagada habelendlase, kääbus-nahkhiire ja hilis-nahkhiirega. Toitumisaladel võivad käituda territoriaalselt ning ajada eemale ka samasse kolooniasse kuuluvaid loomi.

Põhja-nahkhiir on aktiivne vaid soojal poolaastal. Talv elatakse üle talveunes, mis algab Eestis oktoobris ja kestab aprilli-maini. Soojadel kevadetel võib esimesi loomi lendamas kohata juba märtsi lõpus. Talvituspaikadena kasutavad mitmesuguseid maa-aluseid ruume, millest olulisematena on Eestis teada maha jäetud kaevanduskäigud, maa-alused kaitserajatised ja keldrid. Põhja-nahkhiir talub teistest Eesti liikidest madalamat temperatuuri, mistõttu teda võib sageli kohata talvitumas väikestes maakeldrites. Soojadel talvedel talvitub suur osa isendeid ilmselt ka mitmesugustes maapealsetes varjepaikades.

Põhja-nahkhiirt peetakse paikseks liigiks. Suurem osa märgistatud loomade taasleide Euroopas pärineb mõnekümne kilomeetri kauguselt rõngastuspaigast, vaid üksikuid isendeid on leitud kuni 450 km kauguselt märgistamiskohast.²⁸

²⁸ [Põhja-nahkhiir – Elfond](#)

Joonis 18 põhja-nahkhiir (*Eptesicus nilssonii*)

Kavandatav tegevus käsitiivaliste elupaikasad ei mõjuta. Elupaikadesse kavandatav tegevus füüsiliselt ei jõua. Ei ole tõenäoline, et sadama tegevusest põhjustatud müra võiks häirival tasemel jõuda käsitiivaliste elupaikadesse.

6.6 Kaitstavad alad

6.6.1 Kunda jõe hoiuala

Hoiuala kattub kavandatava tegevuse lähialas Sirtsiloodusala. Natura eelhindamisel (peatükk „4 Natura eelhindang”) ja Kunda jõe mõju prognoosimisel (peatükk „6.1.1 Kunda jõgi”) jõuti järeldusele, et mõju Kunda jõe puudub. Seetõttu ei ole põhjust eeldada mõju ka Kunda jõe hoiualale.

6.6.2 Toolse looduskaitseala

Toolse loodusala jääb Toolse looduskaitseala sisse. Natura eelhindamisel (peatükk „4 Natura eelhindang”) jõuti järeldusele, et kavandataval tegevusel puudub mõju Toolse

loodusala maismaa elupaigatüüpidele. Sellest tulenevalt puudub mõju ka Toolse looduskaitseala koosseisus kaitstavatele maismaa elupaigatüüpidele.

Toolse looduskaitsealal mere elupaigatüüpe ei kaitsta.

Looduskaitsealal kaitstavate linnuliikide seisundit võib mõjutada Toolse looduslall kaitstavate mere elupaigatüüpide seisund. Natura hindamise eesmärk on mõju vältimine elupaigatüüpidele. Sellest lähtuvalt puudub vajadus eraldiseisvalt hinnata mõju Toolse looduskaitsealal kaitstavatele linnuliikidele.

6.6.3 Letipea maastikukaitseala

Letipea loodusala jääb Letipea looduskaitseala sisse. Natura eelhindamisel (peatükk „4 Natura eelhindang“) jõuti järeldusele, et kavandataval tegevusel puudub mõju Letipea loodusala maismaa elupaigatüüpidele. Sellest tulenevalt puudub mõju ka Letipea looduskaitseala koosseisus kaitstavatele maismaa elupaigatüüpidele.

Pole välistatud mõju Letipea maastikukaitseala koosseisus kaitstavatele mere elupaikadele liivamadalad (1110), laiad madalad lähed (1160). Sellega seonduvat mõju hinnatakse Natura asjakohase hindamise raames.

Kaitstavatele looduse üksikobjektidele Ehalkivi ja Tagaküla Suurkivi mõju puudub.

6.7 Mõju inimeste tervisele, varale ja heaolule

Mõju inimese tervisele, varale ja heaolule võib KSH kontekstis avalduda läbi norme ületava mürataseme, õhusaaste, vibratsiooni ja muu sarnase looduskeskkonna muutuse.

Sadam jääb Kunda linnast rohkem kui kilomeetri kaugusele, mistõttu ei ole põhjust eeldada looduskeskkonna muutustest põhjustatud mõju avaldumist sellise maa taha.

Sadama tee äärde ja Lontova tee äärde jäävad mitmed elamud. Lähimad hooned jäävad kavandatava tegevuse alast 250 m kaugusele.

DP etapis pole teada sadama alal ladustatava kauba mahtu (sh puistelast, vedellast) ja ka tehnikat, mis sadamaalal tööle hakkab. Seetõttu ei ole võimalik arvutada DP-st tulenevat õhusaastet ja müra levikut.

KSH raames kirjeldatakse põhimõttelisel tasemel sadama tegevusega kaasnevaid võimalikke looduskeskkonna muutusi, mis võivad mõjutada inimese tervist, vara ja heaolu. Antakse juhised mõjude täpsemaks hindamiseks kavandatava tegevuse täpsemates etappides.

6.8 Kultuuriväärtused

Planeeringu elluviimisel tuleb tagada muinsuskaitsealuse Kunda tuletorni säilimine.

Vastavalt planeeringu lähteseisukohtadele asub Kunda sadamast vahetult idas kaks laevajäänust, mida pole seni uuritud. Planeeringu lähteseisukohtade järgi tuleb selgitada mere täitmise ja süvendamisega kaasnevat mõju mere põhjasetetele laevavakkide asukohas ja seeläbi ka kavandatava tegevuse mõju laevavakkidele, dokumenteerida allveearheoloogilise uuringuga vrakid ning juhul kui need on puidust, teha dendrokronoloogiline uuring. Juhul kui kavandatava tegevusega kaasneb oluline mõju vrakkidele ning neid ei ole võimalik säilitada, tuleb anda hinnang kas sadama rajamine kaalub üles vrakkide säilitamise nende algses asukohas või on võimalik need teisaldada need lähimale Eesti merealplaneeringus määratud veealuse kultuuripärandi säilitusalale.

6.9 Jäätmed

DP etapis pole teada, et kavandatava tegevusega kaasneb olulist jäätmeteket peale sadama akvatooriumi süvendusmaterjali.

Akvatooriumi süvendusmaterjal kaadatakse süvendamise ajal kasutada olevatele kaadamisaladele ja selleks taotletakse keskkonnaluba vastavalt konkreetsetes etapis kavandtavale süvendusmahule.

6.10 Kliima

DP etapis ei ole võimalik prognoosida tegevusmahu kasvamise konkreetset suurust, mistõttu ei ole võimalik anda hinnangut ka tegevusega kaasneva täiendava CO₂ekv kasvule.

Kuigivõrd on võimalik kirjeldada kliimamuutuste prognoosi. KSH käigus antakse ülevaade kliimamuutuste prognoosist ning kliimamuutustega kaasnevatest riskidest kavandtavale tegevusele.

7 HINDAMISMETOODIKA

Keskkonnamõju hindamisel ja aruande koostamisel lähtutakse keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest ja selle rakendusaktidest. Arvestatakse kehtivaid õigusakte, strateegilisi arengudokumente ning neis sätestatud piiranguid.

Keskkonnamõju hindamise raames hinnatakse keskkonnaväärtusi, mida kavandatav tegevus võib oluliselt mõjutada:

hinnavatav komponent	hindamise viis	ekspert
mere füüsikaline keskkond	Töö käigus antakse esmane hinnang heljumi leviku suhtes. Selleks võetakse setteproove planeeritavalt sadama laiendusalt ning nende proovide põhjal antakse teoreetiliste aluste põhjal (erinevate setteosakeste langemise kiirus, keskmised hoovuste kiirused ja suunad) hinnang setete maksimaalse leviku osas. Detailsem heljumi liikumise analüüs viiakse läbi enne lõpliku otsuse tegemist sadama laienduse kohta (siis toimuks juba täpsem/detailsem modelleerimine). KSH aruandes kaardistatakse täpsemad modelleerimisega seotud asjaolud. Kujundatakse seisukoht settest reostusproovide võtmise vajaduse osas ning asjakohasel juhul antakse suunised edasiseks tegevuseks. Selle käigus lähtuda HELCOM süvendamise ja kaadamise juhises toodud nõuetest²⁹.	Hannes Tõnisson
mere bioloogiline keskkond	Kirjeldatakse uuringuid, mis on vaja läbi viia süvendamistöde planeerimiseks.	Tartu Ülikooli Mereinstituut

²⁹ [HELCOM \(2024\). HELCOM Guidelines for Management of Dredged Material at Sea. Baltic Marine Environment Protection Commission – Helsinki Commission, Helsinki.](#)

hinnatav komponent	hindamise viis	ekspert
rannaprotsessid	Tööde käigus viiakse läbi ortofotode analüüs, mille põhjal antakse ülevaade rannaprotsesside põhimõttelisest skeemist. Vaadatakse ka veelause liivapiiri muutust määral mis ortofotode analüüs võimaldab. Samuti vaadatakse üle varasemate seirete tulemused ning seni tehtud süvenduste mahud (vajalik rannas liikuvate settemahtude hindmiseks). Tööde käigus mõõdistatakse ka kordusprofiilid varasemate seireprofiilide asukohas, mis annab parema teadmise setete mahuliste muutuste kohta (lisaks ortofotode analüüsile, mis annab pigem pindade muutused). Välitööde käigus võetakse ka pindmiste setete proovid planeeritava sadamalaienduse alal ning viiakse läbi nende setteproovide terajämeduse analüüs. Antakse hinnang tegevuse põhimõttelisest võimalikkusest. Kirjeldatakse vajalikud lisauuringud.	Hannes Tõnisson
hinnang kavandatava tegevuse mõjust ranna kaitse eesmärkidele	Ekspert kirjeldab rannakaitse eesmärgi ning kirjeldab DP-ga plaanitud maavõtu suurust võrreldes piirkonnas samalaadse loodusliku maaga. Põhjendatud juhul jagab soovitusi mõju leevendamiseks.	Artto Pello – MSc maastike ökoloogias

hinnatav komponent	hindamise viis	ekspert
võimalik üleujutusala ulatus ja selle vältimise meetmeid	Ekspert kirjeldab üleujutusala ulatust lähtuvalt DP-ga kavandatavast vertikaalplaneeringust. Asjakohasel juhul pakub välja meetmeid üleujutusohu vähendamiseks.	Karl Kupits – MSc keskkonnakaitstes, pikaajaline kogemus veemajandusalastes uuringutes
juhis kavandatava tegevuse täpsemates etappides kahkjaspunase sõrmkäpa osas vajalikeks tegevusteks	Ekspert kirjeldab vajalikku inventeerimise viisi ning selleks sobivat aega. Antakse juhis, millises kavandatava tegevuse etapis tuleb inventuur läbi viia.	Artto Pello – MSc maastike ökoloogias
kontseptuaalsel tasandil õhuheite seaduspärad ja juhised uuringute tegemiseks täpsemates etappides	Ekspert kirjeldab võimalikke õhuheiteid erinevatest allikatest. Võimalusel kirjeldab analoogiate olemasolul heite ruumilisi mahte. Annab soovitusel täpsemateks uuringuteks kavandatava tegevuse täpsemates etappides.	Karl Kupits – MSc keskkonnakaitstes, pikaajaline kogemus erinevates keskkonnamõju hindamistes, kus muuhulgas käsitletakse ka õhusaastet
Müra	Tehakse ettepanek mürauuringu sisu osas ja määratakse etapp, milles uuring läbi viia.	Karl Kupits – MSc keskkonnakaitstes, pikaajaline kogemus erinevates keskkonnamõju hindamistes, kus muuhulgas käsitletakse ka õhusaastet

hinnavatav komponent	hindamise viis	ekspert
kodukakk	soovitused vajalikeks kodukaku elupaiga uuringuteks ja / või mõju vältimismeetmeteks kui kavandatav tegevus jõuab täpsemasse etappi Ekspert kirjeldab kodukaku võimalikke häirimise mehhanisme sõltuvalt kavandatavaste tegevusest. Annab soovitused täpsemateks uuringuteks kavandatava tegevuse täpsemates etappides.	Artto Pello – MSc maastike ökoloogias, mitmeaastane kogemus linnustikualastes uuringutes ja konsultatsioonides
Nahkhiirelased	Ekspert annab hinnangu, kas DP positsioonid 13 ja 14 võivad nahkhiirtele olulised elu- või toitumispaidad ja kas see vajab täiendavaid uuringuid. Juhul kui selle asjaolu selgitamiseks on vaja täiendavaid uuringuid, koostatakse uuringukava. Uuring tuleb läbi viia enne projekteerimise alustamist.	Oliver Kalda või Rauno Kalda – MSc bioloogias, mitmeaastane kogemus nahkhiireliste seires ning mõjude uuringutes.

hinnavatav komponent	hindamise viis	ekspert
EElukirjeldatakse põhimõttelisel tasemel sadama tegevusega kaasnevaid võimalikke looduskeskkonna muutusi, mis võivad mõjutada inimese tervist, vara ja heaolu. Antakse juhised mõjude täpsemaks hindamiseks kavandatava tegevuse täpsemates etappides	Ekspert kirjeldab analoogiate põhjal lähialal olevatele elamutele võimalikke keskkonnamuutuste kaudu avalduvaid mõjusid. Annab soovitusel täpsemateks uuringuteks kavandatava tegevuse täpsemates etappides.	Karl Kupits – MSc keskkonnakaitstes, pikaajaline kogemus erinevates keskkonnamõju hindamistes, kus muuhulgas käsitletakse ka mõju inimese tervisele, varale ja heaolule
KSH käigus antakse ülevaade kliimamuutuste prognoosist ning kliimamuutustega kaasnevatest riskidest kavandatavale tegevusele.	Ekspert kirjeldab olemasolevate uuringute põhjal kliimamuutuste prognoosi ning sellega kaasnevaid ilmastikunähtuste muutuseid nagu sademed, põuad, tormid. Teeb asjakohasel juhul ettepanekuid kliimamuutustest põhjustatud mõju leevendamiseks kavandtavale tegevusele.	Karl Kupits – MSc keskkonnakaitstes, pikaajaline kogemus erinevates keskkonnamõju hindamistes, kus muuhulgas käsitletakse ka kliimamuutusi

8 OSAPOOLED

Keskkonnamõju strateegilise hindamise osapooled on koondatud järgnevasse tabelisse (Tabel 2).

Tabel 2. Osapooled ja kontaktisikud.

Huvitatud isik	Kunda Sadam AS Juhatuse liige Daimar Truija, daimar.truija@kundasadam.ee ; 5084211
Planeeringu koostamise korraldaja	Viru-Nigula vallavalitsus vallavalitsus@viru-nigula.ee , tel 3255960, 53341270
Planeeringu koostaja	AB Artes Terrae OÜ Koostaja: Mart Hiob, PhD, mart@artes.ee , 5014767
Otsustaja	Viru-Nigula vallavalitsus
KSH ekspert	OÜ Maves Marja 4D, 10617 Tallinn Juhtekspert: Karl Kupits, karl@maves.ee , 5093437
Asjaomased asutused ja isikud	Kunda KOV Transpordiamet Muinsuskaitseamet Keskkonnaamet Eesti Keskkonnaühenduste Koda – keskkonnaühenduste katusorganisatsioon Ümbritsevate katastriüksuste omanikud

9 AJAKAVA

DP ja KSH etapp	tähtaeg
DP ja KSH algatamine	25.05.2023
DP lähteseisukohtade ja KSH programmi kohta ettepanekute küsimine	02.2025
KSH programmi avalik arutelu	11.2025
DP ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek	01.2026
DP ja KSH aruande eelnõu avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu	03.2026
DP ja KSH aruande eelnõu avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemuste arvestamine	03.08.2025
DP ja KSH aruande eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks asutustele ja isikutele ning arvamuse avaldamiseks kaasatavatele isikutele	03.2026
DP ja KSH aruande vastuvõtmine volikogu poolt	05.2026